

VILÁG
népünk

Keresztény szellemiségű
interregionális havilap

12. szám
2022. április

REMÉNYE

*„Várjuk a mi boldog reménységünket, a mi nagy Istenünk
és üdvözítőnk, Jézus Krisztus dicsőségének megjelenését.”*

(Titusz 2:13)

SEPSISZENTGYÖRGY KÖZPONTJA AZ ÓRATORONNYAL

Túrmezei Erzsébet

Ha nem teszek semmit sem

Most nem sietek,
most nem rohanok,
most nem tervezek,
most nem akarok,
most nem teszek semmit sem,
csak engedem, hogy szeressen az Isten.

Most megnyugoszm,
most elpihenek
békén, szabadon,
mint gyenge gyerek,
és nem teszek semmit sem,
csak engedem, hogy szeressen az Isten.

S míg ölel a fény
és ölel a csend,
és árad belém,
és újjáteremt,
míg nem teszek semmit sem
csak engedem, hogy szeressen az Isten,

új gyümölcs terem,
másoknak terem,
érik csendesen
erő, győzelem...
ha nem teszek semmit sem,
csak engedem, hogy szeressen az Isten.

Egészségünk

A rákbetegségek táplálkozás általi megelőzése (Harmadik rész)

Cikksorozatunk harmadik és egyben utolsó részében az emésztőrendszerrel fogunk foglalkozni - mit sikerült eddig megtudni ennek rákos megbetegedéseiről, és milyen kilátások vannak ezen betegségek életmód általi megelőzésére.

Torok- és nyelőcsőrák

Nagy méretű orvosi tanulmányok egyértelműen kimutatták, hogy a torok és a nyelőcső rák-

betegéseinek kialakulásában a cigarettafüst és az alkohol döntő szerepet játszik. Ez nőknél és férfiaknál egyaránt igaz. Ezen káros folyamat a dohányfüst és az alkohol hosszú időn keresztül történő sértő hatásának tulajdonítható (hiszen ezen szervekkel jut közvetlen érintkezésbe légzéskor vagy nyeléskor). Előző cikkünkben említettük, hogy a krónikus, hosszú ideig tartó oxidációs folyamatok egy szervben végül kialakíthatják a rákbetegséget.

Antioxidánsokról is tudunk, amik védő hatásúak és amelyek elegendő gyümölcs és zöldség fogyasztása révén kerülhetnek a szervezetbe. Ezt a védő hatást a tanulmányok is kimutatták, ugyanis azon dohányzók és alkoholt túlzott mértékben fogyasztók közül, akik sok gyümölcsöt és zöldséget ettek, kevesebben betegedtek meg azokhoz a dohányzókhoz és alkoholt fogyasztókhoz képest,

akik ezt nem tették. Mégis, sokkal többen lettek betegek azokhoz képest, akik egyáltalán nem cigarettáznak és nem fogyasztanak alkoholt. Egy dán tanulmány pedig azt mutatta ki, hogy akik sört vagy pálinkát isznak, azok könnyebben megbetegszenek, mint a borivók. Ezt úgy értelmezték, hogy a szőlőben található reszveratrol nevű antioxidáns a rákbetegségekre nézve is védő hatást gyakorolt.

A nyelőcső alsó része a gyomorba torkollik és ezen torkolatban egy záróizom biztosítja azt, hogy a gyomorsav ne áramoljon felfele a nyelőcsőbe. Gyakran előfordul azonban, hogy különböző okokból ez a mechanizmus nem hatékony és az ún. reflux áll be, azaz a gyomorsav alkalomadtán a nyelőcsőbe is feljut. A nyelőcső nyálkahártyája érzékenyebb a savra, mint a gyomoré. Ezért hosszú távon, éveken keresztül a nyálkahártya olyan változásokat szenved, ami végül is a rákbetegségekre hajlamosít. A refluxbetegség¹ gyógyítása tehát egyben rákmegelőző hatással bír.

Gyomorrák

A gyomorrák esetében az utóbbi évtizedekben a fejlett országokban javulást állapítottak meg. A Hawaii-szigeteken vizsgálták a lakosokat sok éven keresztül, miközben az emberek a nyugati jólét vívmányait fokozatosan elsajátí-

Tartalom

Világ Reménye

12. szám, 2022. április

Egészségünk

A rákbetegségek táplálkozás

általi megelőzése (3) 2

Táplálkozás és Biblia (1) 7

A Gyilkos-tó..... 11

Az élet vállalása 13

A Tízparancsolat (8)

A hetedik parancsolat 15

Gyermekoldal 21

Erdélyi Bibliaiskola 23

A vég felé mutató prófeciák..... 26

A magyarok története (8)..... 31

A Biblia válaszol..... 34

A cigarettafüst és az alkohol megannyi betegség okozói, elősegítik a torok- és nyelőcső rákbetegségeit is

tották - és azt figyelték meg, hogy a gyomorrák gyakorisága csökkent, míg a vastagbél- és mellrák gyakorisága megnőtt. Valóban, manapság az ételek tisztábbak, kórokozótól mentesebbek, élelmiszeripari ellenőrzésnek alávetettek, és minden család rendelkezésére áll a hűtőszekrény, melyben az ételek nem romlanak meg túl korán. Ezen dolgok magyarázatul szolgálnak arra, hogy a nyugati higiénikus világban lecsökkent a gyomorrák előfordulási aránya. A táplálkozástudomány viszont ennél mélyebben tanulmányozta a gyomorrák kialakulásának okait.

Vegyi szinten sikerült kimutatni az ún. nitrozaminok rákkeltő voltát. Nitrozaminok a gyomorban keletkezhetnek az élelmi-

szerek által bevitt nitrátokból vagy nitritekből. Ezt a témát a tudományos világ igencsak behatóan tanulmányozta, hiszen az üzleti húsok legelterjedtebb és legjobb tartósítószerai (és színezékei) a nitrátok. Míg régebb egyes tudósok károsnak ítélték ezen anyagok fogyasztását, manapság ezt a félelmet a tudományos világ java nem tartja megalapozottnak. Későbbi tanulmányok ugyanis

kimutatták, hogy a zöldségekben és gyümölcsökben levő antioxidánsok hatékonyan semlegesítik a nitrátok káros hatását. A nitrátok semlegesítésére a C-vitamin a leghatékonyabb antioxidáns. Érdemes meggondolni azért, hogy

A bevásárlóközpontok polcain levő friss rózsaszín húskételek színét a bennük levő tartósítószer - a nitrátok - kölcsönzik

elvileg mégis károsak lehetnek a nitrátok ezen védőhatás nélkül. Húst hússal enni nem okos dolog - főleg üzleti, nitrátot tartalmazó húsok esetében. Használjunk ilyen étkezésekkor előszeretettel

friss zöldségeket vagy gyümölcsöket is.

A gyomor egy gyakori megbetegedése a *Helicobacter pylori* nevű baktérium által előidézett gyomorgyulladás (románul *gastrită*). Ez a betegség olyan vegyi szintű elváltozásokat eredményez, melyek során a nitrátok átalakulása nitrozaminokká fokozottabb mértékben történik és a C-vitamin is lecsökken a gyomornedvben. Egy ilyenfajta krónikus gyulladás növeli a gyomorrák kialakulásának kockázatát. A betegség elhúzódó gyomorfájdalommal jár, diagnosztizálni pedig gyomortükrözéssel (gasztroszkoپیával) lehet és sikeresen kezelhető antibiotikummal. A *Helicobacter pylori* a mosatlan ételek, gyenge higiéniai ellátás esetén kapható el. Nem ragályos.

Egyes tudósok felvetik, hogy a túlzott sófogyasztás ugyancsak növeli a gyomorrák kockázatát. Ezt avval indokolják, hogy egyes fajta krónikus gyomorgyulladások

túlzott sóbevitel miatt történnek. Kísérleti tanulmányok² szerint a nagy mennyiségű só gyengíti a gyomor nyálkahártyáját³ (rom. *mucosă gastrică*) a káros anyagokkal szemben. Egyes afrikai népek esetében kimutatták, hogy annak ellenére, hogy mind *Helicobacter*rel fertőzöttek, mégis

körükben kevés a gyomorrák. Ez feltehetően azért lenne így, mert ugyanaz a nép nagyon kevés sóval él.

Mindenképp a bőséges zöldség- és gyümölcsfogyasztással jár

C-vitamin védő hatást nyújt e betegséggel szemben. Ugyanakkor egyes fitokémikáliáknak⁴ is védő szerepet tulajdonítanak – melyek a hagymában, fokhagymában fellelhetőek.

Májrák

A máj létfontosságú szerv, és a hasüreg felső jobb oldalán helyezkedik el. Többféle szerepe van a szervezetben, és az emésztőrendszer tekintetében az epe termelésével elősegíti a zsírok felszívódását. A májat többféle bántalom érheti, ám a leggyakoribb a krónikus alkoholizmus által kialakult *májcirózis*. A májcirózis egy visszafordíthatatlanul károsodott májat jelent, és bármilyen eredetű krónikus májbetegség kezeletlenül végső stádiumként ebbe torkollik. A máj-

cirózis állapota kockázatot jelent a máj rákos megbetegedésére, ezért tágabb értelemben bármilyen előrehaladó krónikus máj-

Ne fogyasszunk penészes ételt, még akkor sem, ha az csak az étel felületét borítja

betegség kezelése végső soron megelőzésnek számít a rákbetegségre nézve.

Ugyanakkor talán kevésbé közismert az a tény, miszerint Ázsia és Afrika szegény országai-
ban a máj rákos megbetegedéseinek száma jelentősen nagyobb,

mint a gazdag országokban. Ez részben az ottani vírusos-krónikus májbetegyek nagyobb számának is köszönhető, de egy másik tényezőre is rá sikerült világítani. Ez a *penészes ételek* mérgező volta. A penész tulajdonképpen egyfajta gomba, mely a romlott ételeken nő és mérgező anyagokat - ún. mikotoxinokat termel. Ezek egyik fontos képviselője az *afلاتoxin*. Ez leginkább a romlott mogyorón, gabonaféléken növekvő penész terméke. Manapság az élelmi-

szerellenőrző szervek igencsak felfigyelnek és szabályozzák az élelmiszerek frissességét. Fokozottan figyeljünk a felvágott és becsomagolt kenyerek friss voltára, illetve a müzlikre! Tudnunk kell azt, hogy ha egy termék felületén penészt találunk, akkor a termék *mélyebb rétegei* is érintve vannak. Penészes termékeket tehát ne fogyasszunk! Az ingyencnek minősülő „penészes”⁵ sajtot is vizsgálat alá vetették, és az eddigi eredmények szerint az élelmiszeripar által előírt szabályok szerint érlelt termék nem jelent veszélyt az egészségre nézve.

Hasnyálmirigy

A hasnyálmirigy kialakulásáról sajnos keveset tudunk, és mindenképpen egy kihívást jelent az onkológiának,⁶ hiszen legtöbbször csak előrehaladottabb szakaszban diagnosztizálják, s ezen túl a kezelése is nehéz és körülményes.

A gyümölcsökben, zöldségekben, magvakban és barna kenyérben levő rostok biztosítják a belek jó működését és csökkentik a vastagbélrákos megbetegedésének kockázatát

Az eddigi tanulmányok szerint kockázati tényezőnek tűnik a feldolgozott és főleg kisütött vörshúsok (marha, sertés, vad) túlzott fogyasztása.

Vastagbélrák

A vastagbélrák is azon rákbetegségek közé tartozik, melynél nagy szerepet játszik a táplálkozás, az életmód. Ezt is több népcsoporton végzett tanulmányok sikerült kimutatni. Amerikába átvándorolt japánok vagy lengyelek, illetve afrikai népek esetében azok a gyermekek, akik a nyugati jólétben születtek és nőttek fel – ugyanolyan arányban alakították ki e betegséget, mint azok a bennszülöttek, akik generációk óta ott éltek. A Kaliforniában élő hetednapos adventisták körében, illetve az amerikai Utolsó Idők Szentjei (Mormon) Egyház tagjai között a vastagbélrák előfordulási aránya jelentősen kisebb mint az átlaglakosságé. Ezen embercsoportok túlnyomórészt vegetáriánusok.

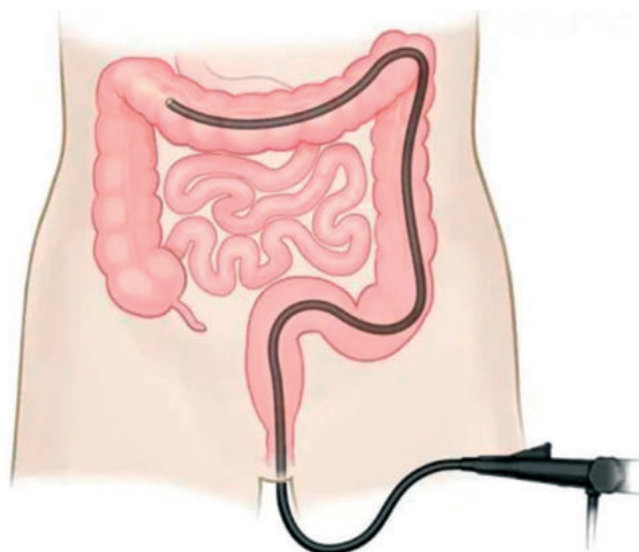
Az utóbbi években kimutatták, hogy a vastagbél egészségében nagy szerepet játszanak az ott élő (egészséges) baktériumok – aminek az összességét bélflórának nevezzük. Ezen bélflóra sok jelenkori vizsgálat tárgya és a kutatók úgy vélik, hogy számos autoimmun és allergiás betegség oka a beteg bélflórában rejlik. A vastagbélrák éveken át fejlődik, míg problémát okoz, viszont legtöbbször már kezdeti stádiumban felfedezhető béltükrözés (kolonoszkópia) által. Ekkor még egy kis kinövésről, egy polipról beszélünk, mely szövettani vizsgálat alapján jó- vagy potenciálisan rosszindulatú lehet, és rendszerint eltávolítják nyomban. A béltükrözés egy na-

gyon jó módszernek bizonyult arra nézve, hogy kezdeti, jól gyógyítható stádiumban fedezzenek fel a vastagbélrákot.

Milyen étrenddel rendelkeznek tehát a nyugati-éval ellentétben azok az emberek, akiknél a vastagbélrák ritkábban fordul elő? Antioxidánsokban, rostokban gazdag, ugyanakkor finomított cukrokban,⁷ zsírokban aránylag szegény. Állati fehérjéket is kismértékben tartalmazó étrend – ez megfelel az úgynevezett mediterrán étrendnek.⁸

Ezen betegség margóján beszélünk kell most a *rostokról*. A rostok olyan anyagok, melyeket az emberi szervezet nem tud megemészteni és felszívni a vérbe, mégis fontos szerepük van egészségünkre nézve. Ugyanis a rostok a vastagbélben levő bélfloát egészséges keretek között tartják és biztosítják a széklet helyes képződését, és gyors eltávolítását a szervezetből. A vastagbél egészségére nézve és egyben a vastagbélrák megelőzésére nézve fontos rostokban gazdagon étkezni. Milyen élelmiszerekben találhatunk rostokat? Barnakenyér, korpa, alma, zöldhagyma, magvak és általában zöldségekben és gyümölcsökben kisebb-nagyobb mennyiségben.

A vastagbél- és főleg a végbélrák esetében egyes tanulmányok szerint újból az alkohol merült fel, mint oly tényező, ami ezen betegségre hajlamosít.

Vastagbéltükrözés, más nevén kolonoszkópia – egyike a leghasznosabb szűrővizsgálatoknak amit elvégezhetünk – általában 50-55 év feletti személyeknek ajánlják, hogy végeztessék el

Következtetés, tanácsok

E harmadik résszel zárul cikk-sorozatunk. Az olvasmány során kaphattunk már egynéhány gyakorlati tanácsot. Hadd összegezzük ezeket egy pár pontban:

1. Fogyasszunk bőségesen gyümölcsöt, zöldséget és rostokban gazdag élelmiszereket!
2. Harcoljunk a túlsúlyosság ellen, törekedjünk az ideális testsúly elérésére!
3. Csökkentsük az egészségtelen zsírok bevitelét (lásd 2. rész)!
4. Ne fogyasszunk só túlzott mennyiségben!
5. Kerüljük vagy csökkentsük minimálisra a pácolt, sózott vagy hagyományos módon füstölt húskételeket, fogyasszunk minél kevesebb mértékben feldolgozott vörshúsokat!
6. Ne fogyasszunk penészes ételt!
7. Iktassuk ki vagy csökkentsük le az alkoholfogyasztást minimálisra!
8. Végül pedig, a dohányosoknak feltétlenül fel kellene hagyniuk e szokással.

Hiszem, hogy ha jó, egészséges szokásokat sajátítunk el, ezzel

A kiegyensúlyozott, gyümölcsökben és zöldségekben gazdag étrend rák megelőző hatással bír

úgy magunknak, mint az utánunk levő generációknak – a gyermekeinknek - biztosítunk egy jobb egészségre való esélyt. Minden kedves olvasónak kívánok jó egészséget!

Magyarázat:

1. Refluxbetegség – tünetei – égető, savanyú íz a torokban, felfele nyillaló égető érzés a mellkasban, felsőhasi fájdalom, különböző okokból a gyomorsav a nyelőcsőben felfele áramlik. Kezelése: mint általános intézkedések – a beteg éjjel lehetőleg ne vízszintesen aludjon, hanem felsőtestét párnázza ki, olyan ételek kerülése, melyek kiváltják a refluxot – esetenként olajok, majonéz, csoki. Gyógyszeres kezelés gyomorsavcsökkentők csoportjából, egyes esetekben sebészeti kezelés
2. Kísérleti tanulmány – laboratóriumi körülmények közt megfigyelt jelenségek – nem élő

szervezetek kimutatott eredmények. Erre még azt a megjelölést is szokták használni, hogy in vitro – azaz üvegben. Az élő szervezeteken végzett pedig – in vivo.

3. Nyálkahártya – rom mucoasa – egy üreges szerv belső rétege vagy hárttyája
4. Fitokémikália – növényben fellelhető egészségre hasznos anyag (lásd 1. rész)
5. Penészes sajt – megszábotott fajta penészgomba érleli a sajtot, nem közönséges penész
6. Onkológia – görög onkos – daganat és logos – tudomány szóból ered egy orvosi szakterület, mely a rákbetegek kezelésével foglalkozik
7. Finomított, azaz rafinált cukrok – ide tartozik a kristálycukor, melyet a szervezet gyorsan felszív, és hamar hasznosítja a benne levő energiát, viszont hatása nem tart sokat ellenében a nem feldolgozott

gabonafélékben, barna kenyérben levő „nyersebb” cukrokkal, melyek hosszabb ideig szívódnak fel, és energiát is több ideig biztosítanak. Ezért egy rúd csokoládé feldobhatja az embert, de hatása nem tart sokat. Egy adag müzli viszont hosszú távon lakotóbb.

8. Mediterrán étrend – a földközi tenger európai népei körében elterjedt étrend, melyet a következők jellemzik: A húsok terén inkább hallal

vagy csirkehússal élnek, olívaolajat használnak, zöldségben, gyümölcsben gazdagon étkeznek. Ehhez még társul a barna, korpás kenyér fogyasztása a fehér kenyér helyett

9. Az Egészségügyi Világszervezet meghatározása szerint egészséges, megengedett napi fogyasztásra szánt alkohommennyiség 12 g nőknél és 24 g férfiaknál – ez egy negyed, illetve egy fél liter szokványos sörben található alkoholnak felel meg avval a kitétellet, hogy a hét két napján egyáltalán ne fogyasszunk alkoholt.

Bibliográfia:

Heinrich Kasper: *Ernährungsmedizin und Diätetik (Táplálkozási gyógyászat és diétetika)*, 2014, Urban und Fischer Kiadó, München

Dr. Rupárcsics Arnold,
rezidens orvos,
Pforzheim, Németország

Táplálkozás és Biblia (1. rész)

Bevezető

Beszélgessünk most el egy kisé az egészséges táplálkozásról!

Nahát, pontosan ilyenkor? – kérdezhetné valaki. Hát valóban, nem szeretnék ünneprontó lenni, de sajnos az emberekilyentájt, a húsvéti meg karácsonyi-szilveszteri időszakban hágják át leginkább a mértékletességi törvényeket. Nézzünk hát utána: vajon van-e Istennek a Bibliában üzenete számunkra az egészségünket illetően is?

Íme, hogyan ír János apostol barátjának, Gájusznak:

„Szeretett barátom, kívánom, hogy mindenben jól legyen dolgod, és légy egészséges, amint jó dolga van a lelkednek.” (3 János 2)

Az ember, amikor annak idején Isten kezéből kikerült, tökéletes testi-lelki harmóniának örvendett, amely mostanra, a bűn több ezer éves történelmének eredményeképpen, nagymértékben megromlott.

Az egészséges életmód talán legfontosabb eleme – a mozgá-

son, pihenésen, megfelelő vízhasználaton és egyéb elveken túl – a helyes táplálkozás.

A rómaiak szállóigéjével – „Ép testben ép lélek” – úgy tűnik, János is egyetért a fentebb idézett versben. Valóban, a modern tudomány is egyre jobban ráébred arra, hogy a test és a lélek egészsége összefügg. Ezért is történt, hogy az Úr Jézus számos alkalommal mind a kettőt gyógyította: megbocsátó szavai gyógyírt jelentettek a bűnbeteg lelkeknek, míg a belőle kiáradó isteni erő megszüntette a legsúlyosabb fizikai betegségeket is.

Ugyanakkor Isten, mint a szervezetünk megtervezője és megalkotója tudja a legjobban, hogy miképpen lehetne testünk bonyolult gépezetét a legjobb formában megőrizni.

A kezdeti étrend

Az Édenkertben elhelyezett emberpárhoz így szólt az Úr:

„És monda Isten: Ímé, néktek adok minden maghozó füvet az

egész föld színén, és minden fát, amelyen maghozó gyümölcs van: az legyen nektek eledelül.” (1 Mózés 1:29)

Milyen étrendet jelenthetett ez? Ma is számos gyümölcsfélé ismerünk világszerte, de az Édenkertben valószínűleg még ennél is sokkal gazdagabb lehetett a növényvilág. Így a csonthéjas gyümölcsöktől kezdve, úgymint a dió, mogyoró, kókusz, a mandula vagy a pisztácia, egészen az ananászig, mangóig, málnáig, kajszibarackig és meggyig minden a rendelkezésükre állt. Másrészt, a „maghozó füvek” számos gabonafélé, olajos magot és zöldségfélé foglaltak magukba.

A bűnesetet követően Ádámnak és Évának el kellett hagyniuk a kertet, és a 4. rész 2. versében kisebbik fiukról, Ábelről azt olvasuk, hogy „juhok pásztora” volt. Ebből arra következtethetünk, hogy az eredeti, növényi étrendhez talán már a juhok tejéből készített tejtermékek is hozzájárulhattak, miközben a juhok gyapjából, a Teremtő szeretetteljes útmutatásai alapján, ruhák, takarók és más szükséges holmik készülhettek a kerten kívüli megváltozott körülményekhez igazodva.

Húsevés

Az állati hús elfogyasztásának lehetőségéről legelőször tizenhat évszázad múltán, az Özönvíz leírásakor olvasunk. A világméretű katasztrófát követően Isten megengedi a „mozgó” – azaz nem elhullott, döglött – állatok húsának elfogyasztását, megtiltva ugyanakkor a vér megevesét:

„Minden mozgó állat, amely él, legyen nektek eledelül: amint a zöld füvet, nektek adtam mindazokat. Csak a húst az őt elevenítő vérral meg ne egyétek.” (1 Mózés 9:3-4)

Kezdetben, az Édenből alig kikerült ember el sem tudta képzelni az állatok holttetemének elfogyasztását

Itt egyesek talán úgy gondolhatják, hogy Noé és családja mindenféle állatot elfogyaszthatott, míg a tiszta és a tisztátalan állatok közötti különbség, ezen utóbbiak fogyasztásának megtiltásával együtt csupán a zsidó nép számára adatott, több mint 800 év múlva.

Csakhogy a 7. rész 2. versében ezt olvassuk:

„Minden tiszta barmból hetet-hetet vigy be [tudniillik a bárkába], hímet és nőtényét, azokból a barmokból pedig, amelyek nem tiszták, kettőt-kettőt, hímet és nőtényét.”

Tehát, már Noé számára – aki minden azutáni nép ősatya – különbséget tett Isten a tiszta és a tisztátalan állatok között. Másrészt, a bárkából való kijövetel után, a Biblia ekként írja le Noé hálaáldozatát:

„És oltárt építe Noé az Úrnak, és vőn minden tiszta állatból és tiszta madárból, és áldozék égőáldozatát az oltáron.” (1 Mózes 8:20).

E versből arra következtethetünk, hogy ha Noé nem áldozott tisztátalan állatokat, akkor valószínűleg nem is fogyasztotta őket.¹ Akik ezt nem fogadják el, azok úgy tartják, hogy a tisztátalan állatok húsától Isten csak a zsidókat tiltotta el, az i.e. XVI. századtól, a Sínajtól kezdődően, hogy azután Krisztus által, az Ő földi munkássága során feloldozza e tiltást.

¹ Sőt, hosszú (950 éves – lásd 1 Mózes 9:29 versét) élettartama azt sugallhatja, hogy utódaitól eltérően, ő a kezdeti vegetáriánizmus mellett maradt.

Azonban Jakab apostol ekként ír Istenről:

„Minden jó adomány, és minden tökéletes ajándék felülről való, és a világosságok Atyjától száll alá, aki-nél nincs változás, vagy a változásnak árnyéka.” (Jakab 1:17)

Máshol pedig ezt olvassuk:

A Noé által épített bárkába Isten a tiszta állatok mindegyikéből hét parral vezetett be

„Nem ember az Isten, hogy hazudják, és nem embernek fia, hogy megváltozzék.” (4 Mózes 23:19)

Istennél nincs változás, így hát lehetetlen lenne azt hinni Róla, hogy egy bizonyos időszakban valamit helyesnek tartson, egy idő múlva ugyanazt büntetésre méltó bűnnek, azután pedig újból helyesnek.

Tiszta és tisztátalan

De melyek a tiszta, és melyek a tisztátalan állatok? Isten ezt a következőképpen határozta meg:

„Mindazt, aminek hasadt a körme, és egészen kettéhasadt körme van, és kérődző a barmok közt, megehetitek.” (3 Mózes 11:3)

Ezután a 4-7. versekben kifejezetten megemlíti néhány példát –

valószínűleg olyan állatokat, amelyek azokon a vidéken a környező népek már fogyasztani kezdték – név szerint a tevé, a hörcsögöt, a nyulat és a disznót, ezt mondván róluk:

„Ezeknek húsából ne egyetek, és holttestöket se illesétek: tisztátalanok ezek néktek” (8. vers).

Isten minden törvényt – a Tízparancsolatot, a család tisztaságára vonatkozó erkölcsi törvényeket, s ugyanígy az egészségügyi törvényeket is – a zsidó népnek adott írásba Mózes által, de nem azért, mintha ez csak rájuk vonatkozna, hanem mert önekkik egy mintanéppé kellett lenniük, melytől a többi pogány, bálványimádó nép

megtanulhassa az igaz Isten tiszteletét, az Ő kívánalmi szerint:

„És az idegeneket, akik az Úrhoz adák magukat, hogy néki szolgáljanak, (...) mindenkit, aki megőrzi a szombatot, hogy meg ne fertőztesse azt, és a szövetségemhez ragaszkodókat: Szent hegyemre viszem föl ezeket, és megvidámítom őket imádságom házában, (...) mert házam imádság házában hivatik minden népek számára.” (Ésajás 56:6-7)

Mely emlősállatok fogyaszthatók tehát? Csupán azok, melyek egyidejűleg kérődzőek és hasított patájúak is. Ilyenek a szarvasmarhák, a juhok, a kecskék, és a vadon élő őzek és szarvasfélék. Ugyanakkor a mifelénk kedvelt disznó és nyúl, de a ló és a szamár sem teljesítik e feltételeket.

A vízi állatok esetében a következő a szabály:

„Mindazokból, amelyek a vizekben élnek, ezeket ehetitek meg: Aminek úszószárnya és pikkelye van a vizekben, tengerekben és folyóvizekben, azokat mind egyétek meg. (...) Aminek nincs úszószárnya és pikkelye a vizekben, mind utálatos az néktek.” (9. és 12. vers).

Tehát ez esetben is egyidejűleg kell teljesülnie a két feltételnek. Ez a szabály azonnal kizárja a rákféléket, csigákat, kagylókat, de ugyanígy a bálnafajtákat, valamint a delfin- és cápaféléket is. A halat kedvelő magyar embert elsősorban a harcsa érinti: ez egy pikkelytelen, csupán bőrrel rendelkező halféleség, ezért Isten Szava alapján tiltott eledel. De még így is rengeteg halfajta marad: ponty, pisztráng, sütő, kárász, süllő, ton, lazac, szardínia, makréla, hering, stb.

A szárnyasok esetében Isten nem fektet le ilyen szabályt, hanem csak felsorol a 13-19. versekben egy sor ragadozó, dögevő és másféle madarat, mint a sasfélék, a héja, a holló, a bagoly, a hattyú, a strucc, a büdösbanka, a pelikán, stb. melyekről így szól:

„... ezeket utáljátok, meg ne egyétek, **utálatosak** ezek...” (13. vers).

Ugyanakkor az általunk is fogyasztott házi madarak, úgy mint a tyúk, pulyka, gyöngytyúk, avagy a vadon élő fürj, fácán, fogoly, túzok, fajd mind megehetőek. A libát és a kacsát illetően egyesek tartózkodóak, az étkezés szempontjából tiltott hattyúval feltételezett rokonságuk miatt.

Az utolsó megehető csoport magyar fül – és gyomor – számára eléggé meglepő: itt négy,

Az Özönvíz végeztével Noé csak a tiszta állatokból áldozott

közel-keleten honos sáskafajtról van szó (22. vers). Szemtanúk vallomása alapján e sáskákat, serpenyőben megpirítva, ma is fogyasztják az ottani arabok. A többi rovar, bogár, kígyó meg egyéb csúszómászó mind tisztátalan.

„Meg ne fertéztessétek magotokat semmiféle csúszó-mászó állattal (...) Mert én, az Úr vagyok a ti Istene-

ra és az – időközben már értelmét veszített – áldozati állatként való felhasználásukra vonatkozik. Ugyanakkor természetes, hogy a ló, szamár, öszvér, teve háts- és igásállatokként való használata, vagy házi barátainknak, a kutyának és a macskának a társasága Isten részéről megengedett, sőt elrendelt dolog.

A disznó, melynek fogyasztását Isten megtiltotta, számos betegség okozója

tek: szenteljétek meg azért magotokat, és szentek legyetek, mert én szent vagyok.” (45-46. versek)

A tisztátalan állatok „utálatos” volta elsősorban a fogyasztásuk-

hahúsból, csirkéből meg halból számos kitűnő fogás készíthető – hanem inkább azért, mert főleg vidéken, de ugyanígy városon is, a magyarok hagyomány szerint

A „magyar” probléma

Az Igének a fenti értelmességét elfogadó, és annak engedelmességni kívánó magyar ember számára a disznó kiküszöbölése hatalmas problémát jelenthet. Nem azért, mintha nem lehetne másvalamit fogyasztani helyette – hisz borjúból is finom kolbász meg rántott hús, a pulykából pácolt, füstölt sonka, és mar-

hahúsból, csirkéből meg halból számos kitűnő fogás készíthető – hanem inkább azért, mert főleg vidéken, de ugyanígy városon is, a magyarok hagyomány szerint

és érzelmileg is kötődnek a disznóból készült termékekhez, és mindennapjaikat, de mégannyira ünnepnapjaikat sem tudnák elképzelni ezen ételek nélkül.

Amikor 1991-ben ezekkel a bibliai elvekkel szembesültem, nagyon nehéz helyzetbe kerültem: habár számos egészségi problémával küszködtem, és jól tudtam, hogy a disznótermékek nem javalltak számomra, mégis a hideg rázott ki arra a gondolatra, hogy soha többé ne egyek abból, amit annyira megszerettem. Miközben ezeken töprengtem, képzeletem polcán ott sorakoztak, szemrehányó tekintettel az életem e területének bálványai: A Gyulai, Szalontai meg a Házi Kolbász, Szebeni Szalámi, Prágai Sonka, Kájzer, Tepertyű, Kocsonya, Füstölt Oldalas, Flekken... Meg fogok-e tudni lenni nélkülük?

Másrészről egyesek azt próbálták nekem bizonyítani a Szentírásból, hogy az étrendi korlátozások ideje már lejárt. Elbizonytalanodva és kívánságaimban vergődve kerestem a kiutat, mígnen egy napon Bibliában jártas ismerősömnek feltettem a kérdést: Honnan tudhatnánk, hogy napjainkban is még mindig bűn a tisztátalan állatok megevése?

Ő ekkor az Ésjás 66:15-17 verseihez nyitotta ki a Bibliát, ahol ezt írja:

„Mert ímé, az Úr eljő tűzben, s mint forgósél az ő szekerei, hogy megfizesse búsulásában az ő haragját, és megfeddését sebesen égő lánggal. Mert az Úr tűzzel ítél és kardjával minden testet, és sokan lesznek az Úrtól megöltek. (...) Akik disznóhúst esznek, férget és egeret, együtt pusztulnak el mind, mondja az Úr.”

Az illető megkérdezte:

– Mit gondolsz, Jézus melyik eljövételéről van itt szó: az elsőről, vagy a másodikról?

– Hát az elsőről biztos nem, mert akkor mint csecsemő jött el Betlehembe. Akkor hát a másodikról, amely nemsokára lesz? És ezek szerint azok, kik tisztátalant esznek, ugyancsak bűnösnek találhatnának...

E beszélgetést követően rövidesen elhagytam a tisztátalannak ítélt húsokat, miközben családom így biztatott:

– Sebaj, elmegyünk Pestre a kóser-boltba, és onnan veszünk neked borjúkolbászt és libaszalonnát!

Apropó, szalonna. Ez egy különleges étel mifelénk, melyről a Föld számos népe még csak nem is hallott. De vajon egészséges is?

Fő gyilkosunk

Ha a szív- és érrendszeri betegségekről van szó, akkor Kelet-Európa – éppen az a terület, ahol a világon a legtöbb disznótermék fogy, ezen állat zsírával együtt – vezető helyet foglal el.

Amióta a második világháborúban amerikai orvosok az elesett katonák ereit megvizsgálták, az orvostudományban köztudott tényé vált, hogy a telített, állati zsírok a – későbbiekben a figyelem központjába kerülő, ugyancsak állati eredetű – koleszterinnel együtt, lerakódhatnak az érfalakba, különösen a mai, mozgásszegény életmód körülményei között. Ez által szívkoronária-betegség, infarktus, szív-elégtelenség, agyvérzés, a láb ereinek eltömődése és számos más komplikáció léphet fel.

De vajon Isten nem tudta ezt előre? Dehogyan nem! Ímé, miként szólt az Ő népéhez:

„Örökkévaló rendtartás legyen ez a ti nemzetségeiteknél minden ti lakóhelyeteken: semmi követ és semmi vért meg ne egyetek!” (3 Mózes 3:17).

Itt természetesen a tiszta állatok zsíráról és vérééről van szó, hisz a disznó és más tisztátalan állatok szóba sem jöhettek. Így tehát a fogyasztásra alkalmas állatoknak

Tepertyű és disznószalonna – két rendkívül veszélyes, népünk által kedvelt termék

is a vérét el kellett önteni, és a zsírkukat elégetni, vagy bármi másra felhasználni.²

De vajon miért? Isten szuverén akaratán kívül, mely az Ő húságesei számára minden magyarázat nélkül is törvény, a modern orvostudomány is segítségünkre siet. Az állatok vérében található meg a legtöbb mérgező anyag, és ezért a vér fogyasztása – a vért tisztító, ugyancsak rendkívül szennyezett vesével és a májjal együtt –

nagyon egészségtelen. A zsírszövetekről pedig kiderült, hogy az élőlények ezeket raktározzák el a táplálékból, vízből, levegőből felvett szennyező anyagokat, azon kívül, hogy, amint már említettük, a telített (szilárd) állati zsírok a vérkeringési betegségek fő okozói.

² 3 Mózes 7:23-27, 17:10-14.

A hüvelyesek (babfélék) a hústermékek egészséges és olcsó alternatíváját jelentik

És még nem szóltunk az elhízás meg a cukorbetegség veszélyéről, amelyek esetében a túlzott zsírfogyasztás elsődleges ok lehet.

A kóser-boltban tett látogatásom végül elmaradt. És én, a gyenge akaratú, az evést bálványozó fiatal ember bizonytalanul léptem be egy másik világba, ahol a Kívánság és a Megszokás hamis

istenei helyett az igaz Isten Mécsese vezeti lépteinket:

„Az én lábamnak szövétneke [mécsese] a te Igéd, és ösvényemnek világossága.” (Zsoltár 119:105).

(Folytatjuk)

Jancsó Erik

A Gyilkos-tó

„Isten körülvelt bennünket a természet szépségével, hogy azok vonzzák és lekössék elménk érdeklődését. Szándéka, hogy kapcsolatba hozzuk a természet szépségét dicsőséges jellemével. Ha komolyan tanulmányozzuk a természet könyvét, az az Isten végtelen szeretete és hatalma szemléltetésének kimeríthetetlen forrása lesz” (Ellen G. White: *Boldog otthon*).

Aki hisz a Bibliában, megerősödik hitében, amikor felnéz a csillagfényes égre; vagy, ha meglátja az erdők fenséges fáit és a

hóborította hegycsúcsok mögött lenyugvó nap szépségét: a szerető és hatalmas Teremtő munkáját látja. Amikor megpillant egy repülő sast, megcsodál egy tulipánt, vagy rácsodálkozik az emberi test bonyolultságára, Isten láthatatlan jellemének bizonyítékait látja, és egyetért abban, hogy a természet valóban Isten dicsőségét hirdeti.

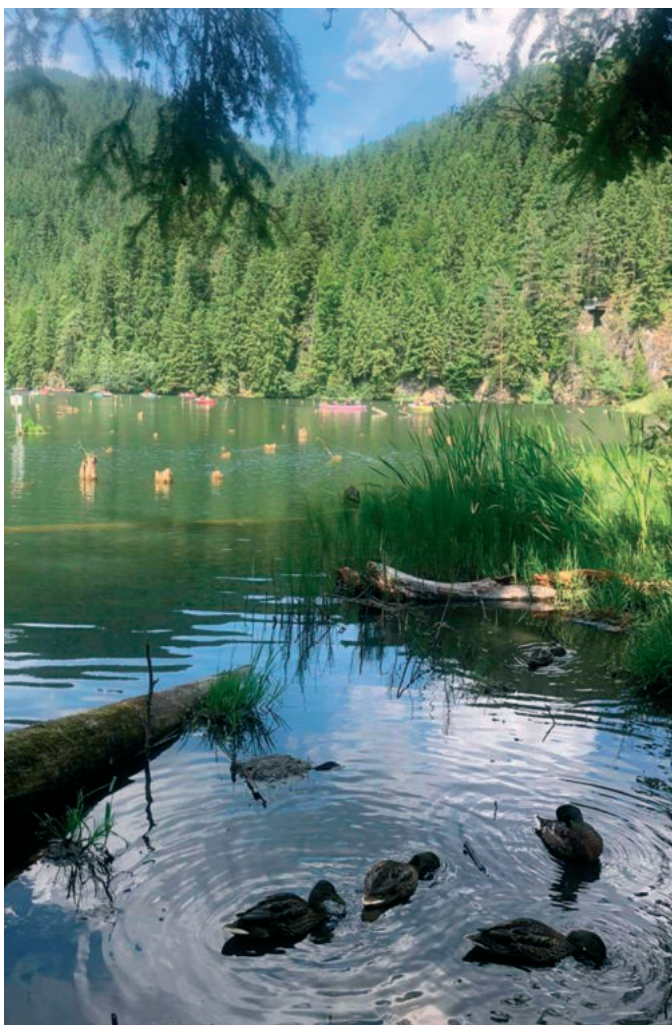
Isten csodálatos teremtő munkái közé tartozik a páratlan szépségű Gyilkos tó és környéke. Örökzöld erdőrengetegek, hatalmas sziklabástyák, fürge hegyi

patakok ma is nagy hódolattal veszik körül Isten nagylelkű adományát, a Gyilkos-tavat. Kincseket, meséket, legendákat rejtenek ezen havasok. A Keleti-Kárpátok középső hegyvonulatának leglátványosabb masszívumában, a Hagymás-hegységben terül el, Gyergyószentmiklós városától 26 km-re. A természetes völgyelzáródás által keletkezett tó eredetiségét és varázsát többek között a fenyőcsonkokkal tűzdelt vízfelület adja.

A tó keletkezésének a legelfogadottabb magyarázata az, hogy 1837-ben a nagy esőzések következtében a Gyilkos-hegy egy része leszakadt és belecsúszott

a völgybe. Az agyagos törmelék eltorlaszolta a patak útját, és az így keletkezett természetes gát mögött felgyülemelő víz elárasztotta a völgyet és az erdőt, amiről napjainkban csak a tóból kísértetiesen kiálló fatörzsek csonkjai tanúskodnak. Ma már legnagyobb mélysége sem haladja meg a 10 métert. Alakja hosszúkás, észak-dél irányú, s az északi része nyugatra hajlik egy nagy L betűhöz hasonlíthatóan. A hosszabbik része 900m, a rövidebb pedig ennek alig fele. A keletkezéskor a mostani méreteinek majd kétszerese volt.

A tó eredeti neve *Vörös-tó*, valószínűleg a tavat tápláló legnagyobb vízhozamú Vereskő pataka miatt, de az sem kizárt, hogy nevének eredete

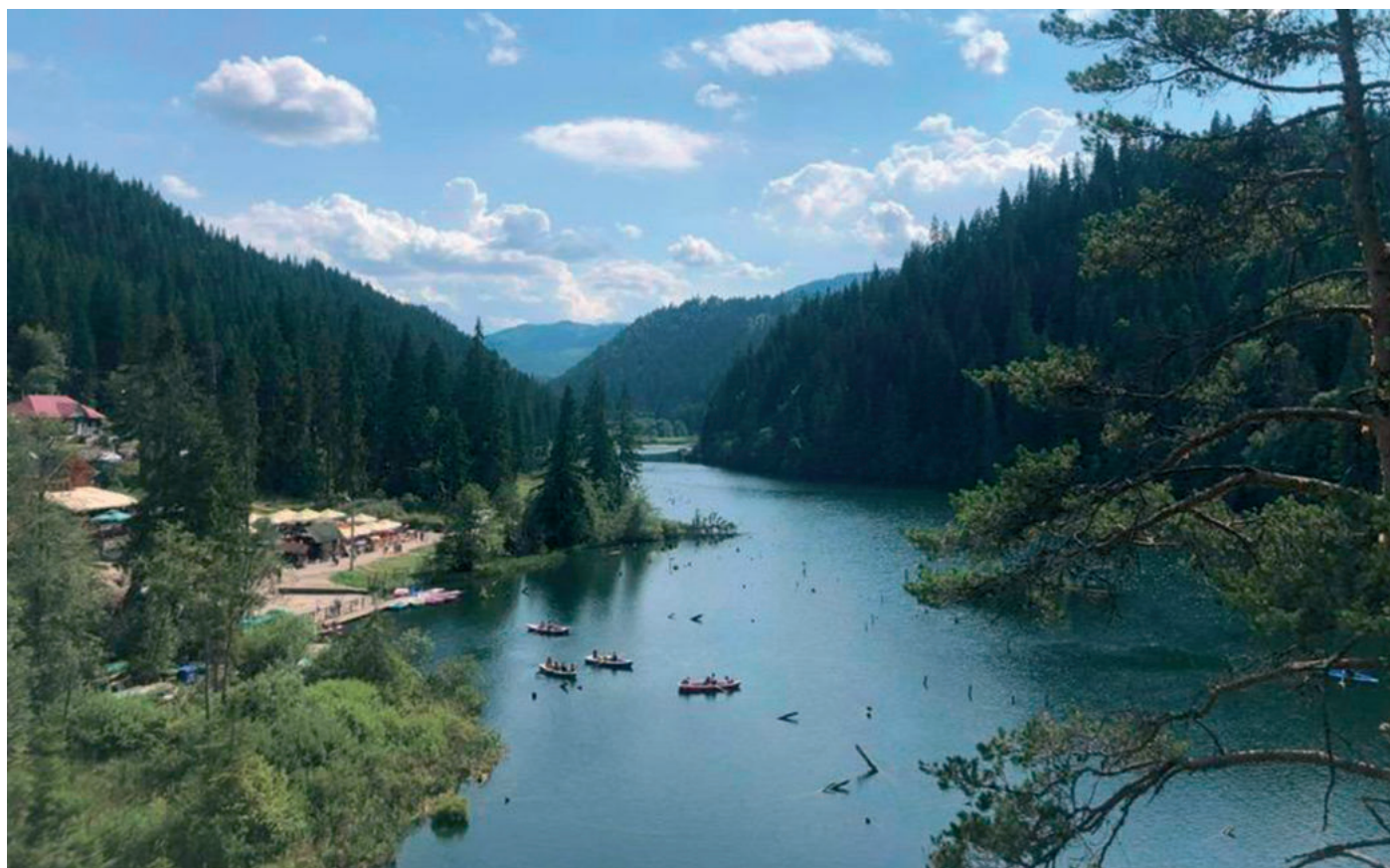

a tó körül lévő vöröses színű mészkövek, hordalékok árnyalatához fűződik, melyek hosszan tartó esőzések után átfestik a tavat.

A *Gyilkos-tó* név pedig onnan jön, hogy a legenda szerint, mikor a hegy beleomlott a völgybe, az itt legeltető pásztorokat is maga alá temette, és az ő vérük festette vörösre a tó vizét.

A 983 m magasan fekvő tó jövője meglehetősen bizonytalan, mivel az ide szállítódó és lerakódó tetemes hordalékmennyiség miatt már száz éven belül teljesen feltöltődhet.

Isten sok csodával ajándékozott meg bennünket. A tavasz és a nyár meleg hónapjait kihasználva, menjünk ki a természetbe, és míg annak

dolgait szemléljük, jusson eszünkbe, hogy a természet minden teremtett szépségében a Teremtő Isten végtelen szeretete és bölcsessége rejlik. Gondolataink a természet Istenéhez emelkedjenek, Aki mindezt teremtette.

„Az Úré a föld és annak teljessége, a föld kerksége s annak lakosai. Mert Ő alapította azt a tengereken, és a folyókon megerősítette.” (Zsoltár 24:2)

Polgár Szép Enikő,
óvónő,
Gyergyószentmiklós

Az élet vállalása

Egy mottóval szeretném indítani cikkemet, mely nem egy híres személytől származik, mégis számomra mély mondanivalóval bír:

„Ez a föld nem azoké lesz, akik már meghaltak, vagy meg sem születtek, sőt azoké sem, akik innen elvándoroltak, hanem azoké, akik itt vállalják az életet!”

Végigsétálva falunk utcáin, eszembe jutnak azok, akik az illető házakban – amelyek előtt elhaladok – laktak valamikor. Vajon miért nem maradtak bennük örököseik? Egyesek elvándoroltak, mások kihaltak, vagy házasság által kerültek el. És ma már idegenek, máshonnan jöttek lakják e házakat, míg egyesek üresen állnak.

Régen mindenkit ismertünk a faluban. De nemrég megtörtént, hogy a buszra felszállva, egyetlen ismerős arcot sem pillantottam meg, így hát gyorsan leszálltam,

hadd lássam: nem-e egy másik, ugyancsak a kolozsvári nagypiac-tól induló járatra ültem fel véletlenül? De nem, a járat jó volt – valami más változott meg.

Beszélggettünk e témáról ismerőseimmel. Egyikük ezt mondta:

– Te nem tudod, milyen nehezen szült a feleségem, hogyan is vállalhattunk volna még egyet...

Másik:

– Ha nem adott Isten, mit tehetünk volna?

Vagy:

– Ilyen nehéz gazdasági helyzetben hogyan is gondolj gyerekre?

A papjainknak is felvettem a dolgot:

– Nos, ez nem hiszem, hogy szentbeszéd témája lehetne – válaszolta egyikük.

Végül a püspökünknek írtam erről levelet, mielőtt a falunkba jött volna bérmálásra. S lám, ő több minden mellett a gyermek-

vállalást is felhozta. A baj csak az, hogy püspök csak 4-5 évenként jár a falunkban...

Egy másik, régebben élt, és sokat emlegettet püspökünk állítólag ezt mondta:

– Erdélyt az asszonyaink miatt veszítettük el!

Ezzel arra utalt, hogy ők a hibásak, amiért túl kevés gyereket szültek. Én erre csak azt mondhatom: mind felelősek vagyunk! Nem csak a feleségen áll ez: befo-lyással van rá a férje, családja, az őket körülvevő közösség is.

Nehéz szülések... Egy jó barátom felesége hármát hozott világra császármetszéssel, sőt, egy muszlim családot is ismertem, ahol az asszony mind a négy gyereket így szülte meg.

Más esetről is hallottam, régen, az abortusztiltó világban: kezdetben egy fél vagyont költöttek arra, hogy ne legyen, s utána má-

sik felet, hogy most már legyen – és végül mégsem lett.

Létezik az örökbefogadás lehetősége, de ez kiüthet jól, de balul is – akár a saját gyerek esetében. Az örökbefogadás áldozatot és bátorságot kíván. Egy érdekes történet jut most eszembe, amelyről az újvidéki rádióban számoltak be, még a hetvenes években.

Egy nő mesélt az életéről: gyermekotthonban nőtt fel a volt Jugoszláviában, ám később, mesébe illően egy gazdag német férjhez került. Telt az idő, és nem lett gyerekük. Ekkor a feleség kérésére visszamentek hazájá-

önmaga egykori elesett voltát pillantotta meg?

Nehéz helyzetek? Általában az anyagiakra gondolnak ilyenkor. Sokak a könnyű helyzetet szeretnék előbb elérni, amikor egy szép lakás, egy-két jó autó, meg a bőséges kereset már megvannak... s akkor esetleg már vállalnak egy gyermeket.

Ilyenkor feltűnik fiatalokom emlékeiben Jenő bácsi, az idős mérnök, akkoriban országosan elismert szakember-kollégánk. Mi, fiatalok arra panaszkodtunk, hogy még nincs mire házasodni. Ő ezt válaszolta:

osztálytársammal találkoztam sok év után. Érdeklődtem, hogy vannak, és meglepetésemre zokogva felelte:

– Te nem tudhatod, mi az ára annak, hogy ott jólétben élünk!

Ez is egy beható cikk témája lehetne...

Aki olvasta a Bibliát, tudja mi Isten első parancsa az emberhez:

„Szaporodjatok, sokasodjatok, töltsétek be a földet, és hajtsátok uralmatok alá!” (Teremtés 1:28)

Tehát, a család meg a gyerekek Isten kedve szerint valók. Azonban ma a fiatalok jó része nem akar házasodni, sem gyermeket

vállalni, s aki mégis teszi, csak egyet vagy kettőt. És ennek meg is van a következménye.

Ismerek magányos, elhagyott, beteg időseket, akik arra panaszkodnak, hogy senki sem törődik velük: lám, milyen rosszak az emberek. Csakhogy azt nem említik, hogy amikor fiatalok és egészségesek voltak, nem kellett nekik a gyerek, s így „szabadon” élhettek, önzően, a gyerekes családokhoz képest sokkal nagyobb lábon.

Előbb említett püspökünk szavait idézném

most fel: ha valakinek több gyereke van, talán a mai elhidegült világban is akad közülük bár egy, amelyik szeretettel gondoskodik róla idős korában. Igen, mert a gyerek olyan, mint a bankbetét. Ha szeretettel és gondoskodással, helyesen neveled, öregkorban visszakapod, amit adtál. Mégis, nekünk soha nem szabad számításból, hanem csak a Jézus által adott szeretet-parancs alapján cselekednünk.

Egykézés. „Egy elég öröme van, és bántatnak is” – mondogatják

Ikerlányok

ba, méghozzá pontosan abba az árvaházba, ahol ő is felnőtt. Sok utánajárást követően, sikerült örökbe fogadni egy sokszorosan sérült gyermeket. Az akkori legmodernebb, és rengeteg pénzbe kerülő orvosi beavatkozásokkal végül javítani lehetett a helyzetén, úgy, hogy az átlagos szintet megközelíthesse.

Vajon mi vezette őket e nemes döntésben? Nemde az Istentől jövő szeretet, mely egy másik esélyt kívánt nyújtani e kis életnek, melyben ez az asszony az

– Fiúk, amikor én nősültem, nem volt lakásunk, sem semmink. A feleségem szüleinél, az előszobában aludtunk, egy összecuskható ágyon. Akkor feküdtünk le, amikor már mindenki hazajött, és elsőként keltünk, mindenki előtt!

Elvándorlás. Sokszor nem a lelegezettebbek mennek el, hanem azok, akiket a nagyravágyás vezérel. Az ára azonban meglesz. Vannak, akik anyagi szempontból is veszítenek, de lelkileg mindenképpen. A kommunizmus idején kiszökött, és Svédországban élő

Hisszük-e még, hogy az istenfélő nagycsalád a Menny boldogságát tükrözheti?

ennek hívei. De arra nem gondolnak, hogy ekként gondolkodva állandóan feleződünk, elfogyunk. S ez még csak az egyik baj. A másik az, hogy az egyiket sokszor helytelenül nevelik, elkényeztetik, s ha majd az életben nehézségekbe ütközik, összeomlik.

Visszatérek most a kezdőgondolathoz. Sétálok utcáinkon, s

nézem, amint házaink, földjeink már másokéi, míg mi gyenge, cse-nevés, elfogyó néppé váltunk. Miért lett ez így?

Válaszom ez: mert hátat fordítottunk Istennek. Nem az Ő törvényei, parancsai szerint élünk, hanem önzően hajszoljuk az anyagiakat, meg az élvezeteket. Nem az életet választottuk.

Akarunk-e ezen mától változtatni? Isten segítségével, ha igazán szeretnénk, meglehet.

„Így hát válaszd az életet, hogy te is, utódaid is életben maradjatok.” (Második Törvénykönyv 30:19)

Incze Elek, nyugdíjas,
Kisbács (Kalotaszeg)

A Tízparancsolat**Nyolcadik rész:
A hetedik parancsolat**

„Ne paráználkodjál.” (2 Mózes 20:14)

Az Úr Jézus az akkori nemzedékről szólva, a következő szavakat használta:

„E gonosz és parázna nemzedék jelt kíván: és nem adatik néki jel,

hanemha Jónás prófétának jele.” (Máté 16:4)

Máshol pedig:

„Mert valaki szégyell engem és az én beszédeimet e parázna és bű-

nös nemzetség között, az embernek Fia is szégyellni fogja azt, mikor eljő az ő Atyja dicsőségében a szent angyalokkal.” (Márk 8:38)

Gondoljunk csak bele: ha az Úr már az Ő idejében élő nemzedéket is paráznának nevezi, akkor hogyan jellemezne ma minket? A mai, úgynevezett „posztmodern”, az evolúcióelmélet széleskörű elfogadásából eredően ateista (Istentagadó) társadalomnak, az életükből kiűzött Teremtő helyén

New Orleans – az Egyesült Államok egyik legnépszerűbb szórakozóhelye, s egyben legszabadelvűbb városa

keletkezett űrt betöltendő, más isten után kellett néznie. Meg is találta azt, amikor az önző Ént felmagasztalva, a saját kívánságait kezdte el bálványozni, egyre jobban letépve, mint látjuk napjainkban is, mindenféle köteléket és erkölcsi normát, amelyek a most már maradnak nevezett régi – még többé-kevésbé a Szentírás elvei által vezérelt - nemzedékekről maradtak ránk.

A lapunk 10. számának ebben a rovatában megemlített amerikai hippie mozgalom kifejlődésével, a médiák¹ és a reklámpar révén elterjedt egy újfajta felfogás, amely legjobban Aleister Crowley-nak²,

¹ A *mediák* alatt a tömegközlelési (tömegkommunikációs) eszközöket értjük, úgy mint a nyomtatott sajtó – könyvek, újságok, magazinok - és az elektronikus intézmények összessége: a mozi, a televízió, a rádió, és a számítógépes hálózatok (internet), de ezenkívül megemlíthetünk minden más információhordozó eszközt, úgy mint a hang- és videokazetták, kompakt lemezek (CD-k) DVD-k, stick-ek (USB-adathordozók), stb.

² Aleister Crowley (1875-1947): angol költő, író. Hívő keresztény családban született, de Cambridge-i egyetemi éve alatt teljesen Isten ellen fordulva,

a modern kor egyik leghírhedtebb okkultistájának jelmondatával fejezhető ki:

„Tégy amit akarsz: ennyi a Törvény.”

Hosszú éveken át házról-házra járva, falun és városban, mondhatom ritka volt az olyan otthon, ahol a tévékészülék ne lett volna

az okkultizmus és varázslás útjára lépett. Több okkult titkos társaság tagja és alapítója volt, és rendkívüli romlott, kicsapongó életet élt; pogányságot, paráznaságot és mágiát magasztaló és előmozdító művei pedig nagy botránkozást keltettek az akkori társadalomban.

Budapesti éjjeli klub

a díszhelyen, és éppen működő állapotban. Ezt ma már természetesen tartjuk, de gondoljunk csak meg, milyen jeleneteket mutatnak ott be nekünk és gyermekeinknek! Fiatalt és időst, a sok erőszak és intrika mellett, a háttérben levő műsor-gyártók valóságilag megbűvölnek a rengeteg, nyílt vagy sugallt paráznasággal, tönkretéve a civilizált világ lakóinak testét-lelkét.

De mi is a paráznaság?

Mennyire kerüli ezt a szót a mai világ! Én sem figyeltem fel rá, míg nem...

Egy estén, 1990 tavaszán, Budapest utcáin sétáltam barátommal, Bálinttal, aki akkor már végzős hallgató volt a kolozsvári teológián (azóta már régen református lelkész a Szilágyságban). Hirtelen egy ötletem támadt:

– Gyere menjünk el egy klubba, ismerkedjünk meg egy-egy lánnyal, és menjünk el velük valahová, s aztán... tudod te...

Habár akkoriban már olvastam a Bibliát, és lelkészi pályára szerettem volna menni, csak ekkora volt az erkölcsi színvonalam.

De ő komolyan rám nézett, és ezt válaszolta:

– Az, amit most mondtál, paráznaság!

Először felháborodtam, hogy micsoda, miért is bűn mindez... De már megszoktam, hogy Bálint véleményét - aki engem, a bűnös, de kereső fiatalembert még itt, Kolozsváron, az első pillanattól kezdve barátjának tekintett - megszívleljem.

Hónapokig égett bennem e szó, míg azon év vége fele özszeroppantam, és elhatároztam, hogy e területen is átadom életemet Istennek.

Mi is a hát a paráznaság?

Először lássuk, mi **nem** paráznaság!

Amikor Isten megteremtette az embert, férfivá és nővé alkotta őket, megparancsolva nekik már kezdetben, a bűneset előtt azt, hogy szaporodjanak, sokasodjanak, és töltsék be a földet.³ Az Úr ismeri a mi szívünk óhajait, hisz Ő volt az, Aki kezdettől fogva beleültette az emberbe a bensőséges,

³ 1 Mózes 1:28

Amikor még jobban hittek a házasság szentségében: lakodalomba hívogató mérai (kalotaszegi) lányok az 1950-es években

Tévészó fiatalok

testi-lelki kapcsolat vágyát. Íme, mit mond erről a Biblia: „*És monda az Úr Isten: Nem jó az embernek (azaz Ádámnak) egyedül lenni. Szerzek néki segítõ társat, hozzá illõt (...) Annakokáért elhagyja a férfiú az õ atyját és az õ anyját, és ragaszkodik feleségéhez, és lesznek egy testté.*” (1 Mózes 2:18,24)

Isten az, Aki még az Édenkertben megalapította a házasságot. Azonban Ádámnak csak egy Évát alkotott, és azt szerette volna, ha örökre egybefűzi őket az igazi szerelem, melynek állandó forrása lett volna a Teremtõjükkel való felhõtlen kapcsolat.

Az igazi férfi-nõ szerelem és szeretet *három oszlopon*

nyugszik, mint egy sátor, melyet három, fent a végükön egybekapcsolt rúd tart. Ha ezek bármilyekét kivesszük, a sátor összedől.

Íme a három oszlop:

- *Elhagyja a férfiú az õ atyját és anyját:* ez egy független, új család megalapítását jelenti, amelyben anyagilag és minden szempontból felelõsséget vállalunk egymásért.
- *Ragaszkodik feleségéhez:* ez a házastársak közötti hûség és szeretet.
- *Lesznek ketten egy testté:* itt a bensőséges testi-lelki kapcsolatról van szó, mely csak kettõjükre tartozik, és amelyet Isten a szeretetteljes, hûséges viszony ajándékaként szánt.

Most pedig lássuk Sátánnak, Isten és ember örök ellenségének tervét: õ mindent felforgat, arra buzdítva az embert egészen fiatal korától kezdve, hogy csak a testi kapcsolat gyönyörét próbálja hajszozni, ám hogyan? Hûtlenül, ide-oda csapongva, és komoly felelõségvállalás nélkül. A házasság elõtti, vagy azt mellõzõ, a számos partnert egymás után vagy

párhuzamosan váltogató szabad életmód az olyannyira áhított boldogság helyett a kiégés, az igazi szeretetre való képtelenség, az egyre durvább élmények után való sóvárgás és végül az örök pusztulás útját jelenti.

Számos házasság már induláskor rossz alapokon áll: a szenvedély és a test kívánsága, az első érzelmek és az anyagi megfontolások, esetleg a magánytól való félelem a fő indokok. Azonban hiányzik az önfeláldozó, minden nehézséget eltűrő, szolgáló szeretet vágya, melyet csupán Istentől kaphatunk meg, a Vele való napokénti kapcsolat ápolása és kitartó ima révén.

A mai világias szemlélet azonban Istent, vallást, Bibliát és imát legfeljebb az utolsó helyre számúz, sokkal „fontosabb” dolgokat tolva előtérbe: az esküvő és a lakodalom pompáját, az új otthont, az autót, a ruhákat, a testi külsőt, a nyaralásokat, a pénzt, a karriert, a szórakozást... s egy napon – talán már egy-két év múltán – a két ember rádöbben arra, hogy a kezdeti szerelem helyét lassan átveszi a megszokás és az unalom. Mi nem tudunk szeretetet csiholni bűnös szívünkben, pontosan úgy, amint a vízvezetékre rá nem kapcsolt csap sem adhat önmagából vizet – de ha Istenhez folyamodunk, minden megváltozik.

A paráznaság olyan elkövetett, avagy csupán áhított testi kapcsolat, mely alapvetően önzésből fakad, nem tartva szem előtt a másik sze-

⁴ „Ha valaki asszonyra tekint gonosz kívánságnak okáért, immár paráználkodott azzal az ő szívében.” (Máté 5:28)

mélynek – a paráznaság tárgyának – valódi érdekeit, e földi és örök jólétét.⁵

Amnon és Támár

Tipikus parázna vágy tüzelte viszony az Amnoné és a Támáré. Amnon királyfi, Dávid király legidősebb fia ravasz cselet használva szobájába csalja és megerősza-

Amnon és Támár

kolja Támárt, a húgát(!), aki féltestvére volt. Csakhogy, habár azelőtt szinte belebetegedett a vágyakozásba, rögtön a gonosz tettét kö-

⁵ A Biblia a bálványimádás és az egyetlen igaz Istentől való elhajlás esetében átvitt értelemben is használja a paráznaság fogalmát. A hűtlen izraelitákról ezt olvassuk: „... más istennel paráználkodtak, és azoknak hajtották meg magukat, és hamar letértek az útról, amelyen atyáik jártak.” (Bírák 2:17)

vetően, még ott az ágyban érzelmei más irányba csapnak át:

„...hanem erősebb lévén nála, erőt vett rajta és vele feküvék. És meggyűlölte őt Amnon felette igen, mert nagyobb lón gyűlölete, melylyel gyűlölte őt, a szeretetnél, melylyel őt megszerette vala. És monda néki Amnon: Kelj fel, eredj dolgodra.” (2 Sámuel 13:14-15)

Szolgájával kiüzeti a kétségbeesett lányt, aki jajgatva jár-kel az utcán, hogy azután édes bátyjának, Absolonnak a házában éljen özvegy módjára.

Képzeljük el e lány helyzetét az akkori társadalomban, és a szenvedést, mely szinte egyik percről a másikra rászakadt! Azok a vágyak, melyek sokszor feltartóztatlanul törnek fel bennünk olyan személyek iránt, akikhez Isten törvénye alapján nem lenne jogunk, **teljesen biztosan** a Sátántól származnak. És ha már az ő kezében vagyunk, nem fog irgalmazni nekünk.

Absolon, Dávid e másik fia ezután titokban bosszút forral, majd egy kedvező pillanatban megöleti Amnon, s azonnal külföldre menekül, nagyapjához, Gérár királyához. Az elégedetlen, becsvágyó Absolon évek múltán fellázad apja, Dávid ellen, s a keletkező véres polgárháborúban végül életét veszíti. De honnan is indult Dávid családjában a nyomorúságnak e borzalmas sorozata?

Figyeljük meg mindennek az okát, egy néhány évvel azelőtti esetet, melyben tisztán megmutatkozik a nők felelőssége is e téren.

Dávid és Betsabé

Dávidot, hosszú éveken át tartó megpróbáltatások után, Isten trónra segíti Izraelben. Lassan kipiheni a Saultól való állandó

Muzulmán többnejűség

menekülés, a filiszteusokkal és más ellenséges seregekkel vívott csaták, a bujdosás és a sok nélkülözés fáradalmait. Több millió nép hódolatát élvezi, hatalmas, erős sereget küld háborúba, jóképű, gazdag, erős, híres – s így minden bizonnyal az akkori izraeli nők nagy részének kedvence. Más szóval: mindene megvan. Egy kényelmes, valószínűleg tétlen heverészéssel töltött nap esetében azonban a következők történnek:

„És lőn estefelé, mikor felkelt Dávid az ágyából, és a királyi palota tetején sétála: látta a tetőről egy asszonyt fürdeni, ki igen szép termetű vala.” (2 Sámuel 11:2)

Habár az akkori, pogányoktól eltanult helytelen szokás szerint már addig is számos felesége volt, a látvány rögtön felingerli vágyait, és végzetes lépésre szánja el magát: tudakozódni kezd a nő után. Valaki elmondja: férjes asszony, Uriásnak, Dávid egyik tisztjének a felesége, azon tisztnek, aki most éppen az ammóni Rabbánál csatázik. Dávid ekkor már nem tud ellenállni: szolgálkat küld a nőhöz, az beleegyezik és feljön a palotá-

ba. Teherbe esvén, Dávid először megpróbálja a dolgot a férj nyakába varrni, és amikor ez nem sikerül, megöleti e hűséges szolgáját, Betsabét pedig feleségül véve, háreméhez csatolja.

Sokat beszéltek már erről az esetről: Sátán azóta is ujjong, hogy Isten népének addig oly hűséges első emberét ilyen meszerien lépre csalta. Dávid később megbánta tettét, de rossz példájának a következményei megmu-

takoztak fiaiban és élete további eseményeiben.

Vajon mi történt itt? Sokszor nem értjük, miért enged meg Isten annyi nehézséget, betegséget életünkben. Hát azért, hogy **megvédjen a kísértésektől.** Mert ha túl jól menne sorunk, úgy, ahogy mi szeretnénk, akkor meglehet, hogy Dávidhoz hasonlóan elbotlanánk. Másodsorban azonban felvetődik a kérdés: Betsabé mennyire részes mindebben? Miért vitette ki fürdőkádját a szabadba, olyan helyre ahol láthatták, méghozzá ruhátlanul, és pont a palota tetejéről...?

Mai Betsabék

Kedves „szép termetű” Lányok és Asszonyok!

Igaz-e, hogy egy nő, amikor csábítóan öltözködik, - például a mai mini-szoknyákban vagy szűk farmerekben meg harisnyanadrágokban jár-kelel – pontosan tudja, mit mutat meg és kinek szeretné ezt tenni, és azt is, hogy magamutogatásának milyen hatása lehet a kiszemelt célpontokra? Még ha magát azzal is áltatná, hogy mindezt ártatlanul teszi, Isten szá-

Lehet-e ma is Istennek tetsző módon öltözni?

**Az Úr Jézus nemsokára visszajön.
Készen leszünk-e?**

mon fogja kérni e tettét, mint Sátán eszköztárának erős fegyverét.
Kedves keresztyén Hölgyek!

Viselkedésetekkel és megjelenésetekkel kinek akartok szolgálni? Isten úgy teremtette a férfit, hogy bizonyos látványra vágyak támadjanak benne. Titketek is szépnek és vonzónak alkotott, de nem azért, hogy a mai pogány erkölcs törvényei szerint a lehető legtöbb - ha lehet minden - testrészeteiket mindenki előtt megmutassátok, hanem csak szerető férjetek számára vagytok fenntartva, a hálószoba bensőséges rejtekében. Tudjuk, hogy a filmek, a zene-klippek, a divatlapok és a többi nő viselete a szemérem minden cseppjét ki akarják facsarni szívetekből; azonban döntsétek el, hogy amikor legközelebb megálltok a tükör

előtt, kérni fogjátok Istent: mutassa meg nektek, miként szolgálhatnátok külsőtökkel is az Ő szent céljait.

Hogy Betsabé erkölcsével baj volt, az meglátszik abból is, hogy engedett Dávid követeknek, és elment velük. Hát, iyesmikről szólnak a tévé-novellák, regények, filmek, slágerek. Ő, tudatában vagyunk-e, hogy miről ábrándoznak az életük unalmát elűzni vágyó, Hollywood mérgezett tején élő embermilliók?

Igen, Isten látja a szívünket, és megítél majd minket a benne rejlő titkos vágyak alapján, még akkor is, ha a tulajdonképeni tettet, habár szerettük volna, valamely okból mégsem tudtuk végrehajtani.

A bűnhöz való hozzáállásunk

Az igaz Jóbról maga Isten mondja el Sátánnak:

„Észrevetted-e az én szolgálomat, Jóbot? (...) Feddhetetlen, igaz, istenfélő, és büngyűlő.” (Jób 1:8)

Büngyűlő? Kedves olvasók, van-e még bennünk bűn-gyűlölet? A templomba járáson, az ünnepeken, az asztalon fekvő Biblián és az imákon túl, a szívünk mélyén vajon mit lát Isten? Valójában szeretjük vagy gyűlöljük a bűnt?

E világ egyre inkább a gonoszság poklába süllyed. Furcsa, de végül is érthető módon, nem a pogány Keletről, hanem a keresz-

ténységét, Istent, Krisztust és a Bibliát elvető Nyugatról – Nyugat-Európából és az Egyesült Államokból – áramlanak be, törvényhozó testületeink, államvezetőink, lelkiismeretünk és érzékeink ajtaján egyre erőszakosabban dörömbölve, az Isten által a Szentírásban elítélt, szodomiták és más régi pogány népek által gyakorolt legutálatosabb bűnök: a homoszexualitás és a lesbianizmus,⁶ az állatokkal való közösülés,⁷ a pedofília és a családon belüli vérferőtöző kapcsolatok,⁸ a paráznaság és bujaság minden más fajtájával együtt,⁹ melyek révén kiötlőjük,

⁶ „És ha valaki férfival hál, úgy amint asszonnyal hálnak: utálatosságot követnek el mindketten, halállal lakoljanak, vérük rajtuk.” (3 Mózes 2:13) „Annakokáért adta őket az Isten tisztátalan indulatokra: mert az ő asszonynépeik is elváltoztatták a természet folyását természetellenesre. Hasonlóképpen a férfiak is elhagyván az asszonnyéppel való természetes éleést, egymásra gerjedtek bujaságukban, férfiak férfikkal fertelmeskedvén, és az ő tévelygésöknek méltó jutalmát elvévén önmagukban.” (Róma 1: 26-27)

⁷ „És semmiféle barommal se közösülj, hogy azzal magadat megfertőztessed, és asszony se álljon meg barom előtt, hogy meghágja őt: fertelmesség az.” (3 Mózes 18:23 - lásd még a 20:14-15 verseket is.)

⁸ 3 Mózes 18: 6-18

⁹ Ilyen a férfiak és nők nemi önkielégítése, mely által önző és nyomorúságos módon visszaélnék nemi erejükkel, e szokástól függővé lesznek és tönkreteszik testi-lelki erejüket, egyesek emiatt akarat nélküli, visszahúzódó embereké válva. E bűnös, romboló szokástól csak komoly ima, fegyelmezett és mértékletes életmód és sok testmozgás által, valamint az alkohol és minden izgatószer, s ugyanígy a parázna, erotikus filmek, képek, irodalom és zene mellőzése révén lehet megszabadulni. Másrészt ott vannak a hálószoba szent légkörét megsemmisítő perverziók: az állatias, emberi lényt lealjasító szokások, úgy, mint pl. az orális vagy anális közösülés. Akár törvényes hitvestársak is legyenek az ezekben bonyolódók, az

a Nagy Lázadó, tudja hogy az emberben teljesen kitörölheti az Istenképűséget, a saját sátáni

őket oltalmazó Szentlelket elűzve, a démonok behatásának és rengeteg szenvedésnek teszik ki magukat. Sőtánnak eme bűnökbe süllyedt áldozatait csak Isten ereje mentheti ki. Ám a jó hír itt is az, hogy Jézus a Hozzá őszintén kiáltóért bármit megtehet: „Mindenre van erőm a Krisztusban, aki engem megerősít.” (Filippi 4:13) Ugyanakkor Isten megtiltja a havi vérzés ideje alatti nemi kapcsolatot is: „És ha valaki havi bajos asszonnyal hál (...), és forrását feltakarja, és az asszony is felfedi az ő véreinek forrását: mindketten irtassanak ki az ő népből.” (3 Mózés 20:18)

képére formálva át a Szentlelket elutasító, pusztulásukba rohanó néptömegeket.

Erdélyben kinek a követőit fogja nemsokára a nagy próba találni?

Kedves erdélyi Nagymamák, kedves Édesanyák!

Ebben az évben is újból példát fogtok nyújtani unokátoknak, lányotoknak. Mit fogtok nézni az RTL Klubon és más csatornákon, vagy az interneten, a rátok bízott ártatlan lelkekkel együtt? Megkérdezitek Istentől, hogy kedvese Neki az, amit ott bemutatnak? És lesz-e erőtök mindezekről megválni, amíg nem túl késő?

Édesapák! Erdélyi férfiak!

Milyen vicceket mondotok, milyen a beszédetek, hogyan néztek az idegen nők után? Fiaitok figyelnek titeket, és rólatok fognak példát venni.

Drága Teremtő Istenünk, add, hogy ha ránk nézel, ne úgy jellemezz minket, mint parázna, bűnös nemzedéket, hanem mint feddhetleneket, igazakat, Istenfélőket és büngyűlőket. A Jézus Krisztus vére érdeméért kértünk, hallgassál meg! Ámen.

Jancsó Erik, Kolozsvár

Gyermekoldal

A víz (2 Mózés 17:1-7)

„Olyan volna békességed, mint a folyóvíz, és igazságod, mint a tenger habjai.” (Ésaiás 48:18)

Mózes nagy sokaságnak, egy egész népnek vezetője volt. Ezt a népet úgy hívták: Izrael. A jó Isten ismeri minden ember szívét,

gondolatát. Láttá Mózesben is azt, hogy szereti az igazságot és jószívű. Engedelmes Isten szava és törvénye iránt, ezért nagy

feladattal bízta meg őt. Arra kérte, hogy vezesse ki Izrael népet Egyiptomból, ahol rabszolgaként éltek. Ez azt jelentette, hogy munkájukért nem kaptak fizetést. Arra a földre kellett elmenniük, amelyet Isten ad nekik. Az Úr azt is megígérte Mózesnek, hogy végig vele lesz, segíteni fogja őt és népét ezen a nehéz vándorúton.

Mózes engedelmeskedett Istennek, és kivezette az embereket Egyiptomból. Ez azonban nem ment könnyen. Az uralkodó nem akarta őket elengedni. Amikor végre mégis elindulhattak, katonáit utánuk küldte, hogy azok visszafordítsanak mindenkit. Ám Isten hatalmas csodája által megszabadultak. A tenger Mózes intésére kettényílt, és átment rajta a sok ember. Így az őket üldöző katonáktól megmenekültek. Nappal felhőoszlop, éjjel tűzoszlop formájában volt velük az Úr, és vezette, óvta, védte őket.

A vándorlás közben egyszer nagyon megszomjaztak, és nem volt a közelükben víz. Minden nehéz helyzetben megsegítette

őket eddig Isten. Néhány napja egy keserű vizű forrást tett ihatóvá Mózes által. Ennivalót is adott nekik a pusztaság közepén. Azt gondolnánk, hogy biztosan emlékezett a nép még ezekre a csodákra. Sajnos nem így történt. Elfelejtkeztek Isten jóságáról, és Mózesnek támadtak.

– Adj nekünk vizet! – kiáltották. Mózes így válaszolt:

– Miért nekem mondjátok? Istentől kérjétek segítséget!

Az emberek azonban nem hallgattak rá, hanem tovább panaszkodtak neki:

– Miért hoztál ki minket Egyiptomból? Talán azt akarod, hogy szomjan haljunk gyermekeinkkel, állatainkkal együtt?

Mózes ekkor imádkozni kezdett Istenhez:

– Istenem, segíts meg! Mutasd meg, hogy miként tudok segíteni a népnek! Mutasd meg nekik a Te benned való békességet, amely olyan, mint a folyóvíz, és az igazságod, mint a tenger habjai.

Ekkor Isten így válaszolt az imára:

– Menj a nép elé! Vidd magaddal a pálcádat! Most én odaállok eléd egy sziklára, te pedig üss rá ezzel a bottal és víz fog abból kijönni. Ebből igyanak az emberek.

Mózes mindent úgy tett, ahogy Isten mondta neki. Az Úr pedig vizet adott a sziklából, amint azt előre megígérte. Ismét csodát tett az Ő hatalmas erejével azért, hogy az emberek ne felejtkezzenek el Róla. Kövessék Őt akkor is, ha jól vannak, és hozzá forduljanak, ha valami baj éri őket.

Testünknek több mint a fele vízből áll. Szükségünk van a vízre a gondolkodáshoz, a mozgáshoz. Nagyon fontos, hogy sok vizet igyunk mindennap. Legalább 5-6 pohárral. Ne étkezési időben igyunk, hanem az evések között. Fél órával evés előtt, vagy egy

órával utána már ihatunk. A cukrozott, színes üdítők „hazug italok”, mert becsapnak bennünket. Ugyanis a szomjúságot nem oltják. Az igazi szomjoltó a tiszta víz. Élünk vele, igyunk belőle bőven.

Feladat

Ujjnyomdázás

Készíts elő sokféle színű temperát vagy vízfestéket, zsírkrétát, rajzlapot!

1. Egy rajzlapra rajzolj elő sok apró zsírkrétapontot!
2. Egy kis tálkába nyomj temperát, hígítsd kevés vízzel! Tedd bele a mutatóujjad hegyét, és utána nyomd rá a pöttyüket! A kis pontok olyanok, mintha a hal szemei lennének.
3. Ha megszáradnak a festékpontok, uszonyt is rajzolhatsz rá, illetve vízínövényeket és kavicsokat is.

Készítsd el Rák barátodat!

Szükséged lesz a következő eszközökre: Karton guriga, zseniliadrót, ceruza, vékony kék papír, 2 műanyag szem.

A kép segítségével elkészítheted a saját Rák barátodat.

Jó munkát kívánok!

Írta: **Pap Emília**,
illusztráció: **Somogyi Abigél**
(Kraszna, Szilágy megye)

Erdélyi Bibliaiskola

Az 1-10 leckék ismétlő kérdőíve

Kedves Olvasók! Alkalmunk van rá, hogy elővegyük az eddigi leckéket és persze, a Bibliát. Ha valamely lapszámunk nincs meg, rákereshetünk a honlapunkon. A kérdőívet, kitöltés után le lehet vágni (vagy fénymásolni), és elküldeni a postacímünkre. A kiértékelt kérdőívet könyvjutalom kíséretében visszaküldjük. **Az öt legjobb eredményt elérő beküldő ez évi táborunkban ingyenes, két személyre szóló, egyhetes nyaralásban részesül.** Sok sikert!

1) Isten könyve, a Biblia

A Biblia választ ad életünk legfontosabb kérdéseire. De honnan tudjuk azt, hogy Isten ihlette?

- Befolyása megváltoztatja a nyitott szívű olvasó

- A benne levő _____ sorra beteljesedtek.
- Habár 1600 év során kb. 40 szerző írta, mégis egy _____ figyelhető meg benne.

2) A Szentháromság

- Máté 28:19 szerint kinek a nevében kell megkeresztelkednünk? _____
- Máté 3:13-17 szerint, ki ment be a Jordánba Keresztelő Jánossal? _____
Ki szállt le galamb formájában? _____
_____ Ki mondta az égből: „Ez amaz én szerelmes Fiam...”? _____

3) Az Atya Isten

- János 14:2-ben hogyan nevezte Jézus a mennyországot? _____
- Hogyan nevezte Jézus Istent a minta-imádjában? (Máté 6:9) _____

- Mit mond Jézus, hogyan ismerhették meg követői az Atyát? (János 14:9) _____

4) A Fiú Isten

- Mit mond a Biblia Jézusról János 1:1,14-ben?
„És _____ vala az Ige.” És az Ige _____ lett.”
- Mit olvasunk Kolossé 2:9-ben Jézusról?
„Mert őbenne lakozik az _____
_____ testileg.”

5) A Szentlélek Isten

Mit tesz a Szentlélek értünk?

- (János 16:13) Elvezérel minket _____
- (Róma 8:26) „De maga a Lélek _____
_____ érettünk...”
- Ki ihlette a bibliai prófétákat? (2 Péter 1:21)
„Mert a _____
indítatva szólottak az Isten szent emberei.”

6) A Teremtés

Olvassuk el 1 Mózes 1:1, és 2 Mózes 20:11 verseit!

- Hány nap alatt teremtette meg Isten a világunkat? _____
- Mennyi idő telt el bolygónk kezdeti megalkotása és a teremtés hete között? _____
- Miért érezte Isten úgy, hogy meg kell teremtenie minket?

7) Az ember természete

- a. 1 Mózes 2:7 szerint milyen két alkotórészre volt szükség ahhoz, hogy az ember élő lélékké váljon?

- b. Isten a bűneset előtt vagy után parancsolta meg a szaporodást és a munkát az emberpárnak? (Lásd 1 Mózes 1:28, 2:15)

- c. Miért helyezte Isten a tiltott fát az Édenkertbe? Nem-e lett volna jobb nélküle – hisz végül így az bukásra adott lehetőséget?

8) A nagy küzdelem

- a. Kiben született meg a bűn a világegyetemben? (Ézsaiás 14:12-14)

- b. Milyen hazugságot hitt el Éva, mely végül vétkezésre készítette? (1 Mózes 3:4-5)
„Bizony, nem _____ meg, (...) Hanem (...) olyanok lesztek, mint _____”
- c. Isten kiválasztotta Ábr(ah)ámot, egy Őt féltő, engedelmes mezopotámiai embert (lásd 1 Mózes 26:5), hogy az Ő népének őse legyen. Jézus el-

jötté óta kik az Ábrahám magva (leszármazottai)? (Galata 3:29)

- d. Milyen reményt nyújtott Jézus az övéinek? (János 14:3)

9) Krisztus engesztelő halála és feltámadása

- a. Mi volt Jézus áldozatának a célja? (Máté 1:21)

- b. Mit tett Isten e bűnös világért? (2 Korintus 5:19)

- c. Mire tanít minket Krisztus áldozata? (Efézus 5:2)
- d. „És járjatok _____, miként Krisztus is _____ minket.”

10) A megváltás élménye

- a. Milyen „műtetre” van szükségünk ahhoz, hogy képesek legyünk Isten parancsolatai szerint járni? (Ezékiel 36: 26-27)

- b. Milyenné kell válnia a megtért keresztyénnek? (1 Thesszalonika 4:3)

Név:
Lakcím:
.....
Életkor: Telefon:

**Postacím:
Világ Reménye, str. Cuza Vodă nr. 12,
Cluj-Napoca,
jud. Cluj**

A beküldés határideje május 31.

MINISTERUL
EDUCAȚIEI
NAȚIONALE

AZ ADVENTISTA „MARANATHA” LÍCEUM KERETÉN BELÜL

MAGYAR ÓVODA KOLOZSVÁRON

a monostori negyedben

1. KERESZTÉNY ELVEKRE ÉS ÉRTÉKEKRE ÉPÍTETT NEVELÉS
2. FIZETÉS NÉLKÜLI
3. HOSSZÍTOTT PROGRAM
4. VEGETÁRIÁNUS ÉTKEZÉS
5. A TANÜGYMINISZTERIUM ÁLTAL JÓVÁHAGYOTT

2022

Amennyiben szeretné a gyermekét beiratni az óvodába,
az alábbi elérhetőségek bármelyikén felveheti velünk a kapcsolatot:

Kolozsvár,
Mehedinți utca,
80A szám

Filep István lelkész: 0745 633 808

0264 456 894
0744 837 965
0749 109 833

liceulmaranatha@gmail.com

www.liceulmaranatha.ro

Figyelő

A vég felé mutató prófécia

A múltkori cikkben arról beszéltünk, hogy azokat, akik Hozzá hűségesek, Isten felszólítja, ne féljenek semmitől (Józsué 1:8–9), hiszen részesülnek az Ő különös védelmében (Zsoltár 91:5–14). Másrészt, e földi lét velejárója a halál, amelyet az Úr Jézus mind a Jairusz lányának, mind Lázár esetében csak alvásnak nevez.¹ Miért? Mert ebből, vagyis az első halálból, ahogy az említett két személyt felébresztette, azaz feltámasztotta az Úr, úgy mindenki mást is fel fog. A probléma a második halállal van (Jelenések 20:14), amelyben már csak az elkárhozottak részesülnek: ebből nem lesz többé feltámadás. Tehát: meg kell térnünk Hozzá, amíg még van rá lehetőségünk.

¹ „Menjetek el innen, mert a leányzó nem halt meg, csak alszik.” (Máté 9:24) „Lázár, a mi barátunk elaludt. De elmegyek, hogy felköltsem őt.” (János 11:11)

Jó, de bárhogy is lenne, mi egyelőre e földi testben itt élünk, és irtószokunk a szenvedéstől és a haláltól. Ez érthető, de sajnós, ha végül bárhogy odajutunk, melyik halál jobb – vagy rosszabb? Háborúban, egy bombatámadásban szétporlani, vagy éveken át paralizáltan gyötrődni egy idősotthon ágyában? Kérjük Istent, hogy ne engedjen ránk nagyobb próbát, mint amit el tudnánk viselni.

A Jézus visszajövetelekor életben levő hűségesek alkotják azt a csoportot, amely nem lát halált, hanem átváltozik romolhatatlanságba, és élve el lesz ragadva.² De hogyan lehet a bűnös ember igazán hűséges? Ez csak az újjászületés csodája által történhet meg (János 3:3,5). De kik azok, akik végül valóban újjászületnek víz és Lélek által? Csak azok, akik

² 1 Korintus 15:52–53, 1 Thesszalonika 4:16–17

erre tiszta szívből vágnak. Isten mindenkit hív Szent Lelke által, csakhogy e hívásra válaszolni is kell. Itt pedig egy olyan titokról van szó, amelyet nem tudunk megmagyarázni: ez a szeretet nagy titka.

Miért van az, hogy valaki mindhalálíg szereti házastársát, mások pedig egy idő után megunják, megutálják azt? Hogy lehet az, hogy egyes gyerekek szeretik szüleiket, ragaszkodnak hozzájuk és gondozzák őket, mások pedig nem törődnek, vagy gonoszul bánnak velük? A szeretet menyegyeri palánta. Kérjük Istent, csíráztassa ki szívünkben, mi pedig féltőn őrizzük azt, megvédve a bűn mérgétől.

Amint már említettük, a bibliai prófécia ismerői tudják, hogy az Egyesült Államok világhatalomra jutásával a jó és a rossz közötti évezredek nagy küzdelem utolsó felvonásához érkezünk. Az Úr Jézus számunkra nyilatkoztatta ki mindezeket, hogy a Benne levő bizalmunk még jobban megerősödjék, és ugyanakkor ne érjenek váratlanul az események, hanem lelkileg kellőképpen felkészülhessünk rájuk.

Az előző cikkben elmondtuk, hogy a Jelenések 13. két fenevada (politikai hatalma) pontos azonosításához vissza kell térnünk a Dániel próféta könyvéhez. Habár a Bibliának mind a 66 könyve összefügg, a Dániel és a Jelenések könyve közötti kapcsolat rendkívül szoros, mintegy egymást magyarázzák. A Jelenések (más szóval Apokalipszis) könyvének megértése éppen a Dánielnek hatszáz évvel azelőtt kinyilatkoztatott látomások, és a hozzájuk kapcsolódó történelmi események ismeretében és helyes magyarázatában rejlik.

Az Európai Parlament Épülete – Strasbourg, Franciaország

A múltkor a Dániel második fejezetében levő szobrot, és annak különböző részeit mutattuk be. Ez egy profétikus álom, amelyben Isten a pogány Nabukodonozor újbabiloni királyt részesítette, ám amelynek magyarázatát Dániel prófétának nyilatkoztatta ki. Ismételjük át az eddig tanultakat!

Az arany fej: Nabukodonozor babiloni királysága (Dániel 2:38). Utána következik az ezüst mellkas – „És utánad más birodalom támad, alábbvaló, mint te”

(39. vers): ez a Babilont legyőző médo-perzsa szövetség. A réz derék Makedón Sándor hatalmas méretű, Makedóniától Indiáig húzódó Görög Birodalmát jelenti, míg a vasból készült lábszárak az ezt felváltó Római Birodalmat. A vasból és cserépből készült lábfejek pedig ez utóbbi helyén keletkező, részint erős, részint gyenge európai államokat jelképezik, melyeket végül egy lezuhánzó kő zúz szét, mely hatalmas hegygé növekszik: ez Isten örök országa.

A 43. vers szerint a vas és cserép lábfejek országai többé „egymással nem egyesülnek, minthogy a vas nem egyesül a cseréppel.”

Az Európai Unió Sátánnak e prófécia megváltoztatására irányuló legutolsó próbálkozása, mely ugyanolyan sikertelen lesz, mint az eddigi, emberi-nagyhatalmi törekvések: Jusztiniánusz

A Dániel 7. fejezetében megjelenő fenevadak

kelet-római császár i.sz. hatodik századi hadjáratai, Nagy Károly frank birodalma, az arabok, oszmán törökök, a középkori német-római császárok, Napóleon, Hitler, Sztálin, és számos egyéb király, fejedelem, meg hadvezér véres erőfeszítései.

Az, hogy Sátán áll a brüsszeli álom mögött, tisztán meglátszik a bibliai és keresztyén értékek iránti, mostanra már teljesen nyílt támadássá vált ellenszenvből, s a neo-marxista, bal-liberális globalizált diktatúra létrehozásának egyre durvább lépéseiből. De vajon sikerül-e majd Isten ügyének újból diadalmaskodni – a gonosz erők világszéles összefogása ellenére?

Ezt a kérdést úgy is fel lehetne tenni, hogy sikerülhet-e egy maréknyi, a dzsungelösvény porában lapuló, vérre kiéhezett bolháznak megállítania a vészesen-gyorsan közeledő elefánt-

csordát? S ha a bolháknak semmi esélyük az elefántlápok alatt, e porszem-bolygón a végtelen Világegyetem Alkotója és Ura ellen ágaskodó (Aki a teremtett lényeknek még a gondolatait is előre ismeri), Hozzá képest bolhányi démonok és gonosz emberek szövetségének még ennél ezerszer és milliószor is kilátástalanabb a helyzete.

Lépünk tovább a prófeciák világában!

A Dániel 2. és 7. fejezetei szorosán kapcsolódnak egymáshoz. Tekintsük meg ez utóbbit. Most már Nabukodonozor halála után, Belsazar király idejében Isten újabb látomást ad Dánielnek. Ebben, a nagy tengeren az ég négy szele háborút támaszt, és ennek nyomán négy nagy állat jön fel a vízből (1–3. versek). Itt újból szimbólumokról van szó. A tenger meg a vizek népeket

Nagy Teodorik (454–526) osztrogót király mauzóleuma Ravennában

jelentenek,³ a tengerre fújó szelek pedig a nemzetek közötti forrongást és háborúságokat. Ezekből születnek meg a már említett birodalmak, csak hogy most nem egy szobor részeiként, hanem mint külön vadállatok vannak bemutatva.

Babilon mint szárnyas oroszlán, Médo-Perzsia mint egy medve, Makedón Sándor birodalma pedig négyszárnyú, négyfejű párdacként jelenik meg. Mint tudjuk, tizenegy év hódítás után a fiatal Sándor betegség miatt meghal, tábornokai pedig egymással ezután évszázadokig küzdő, négy részre⁴ szakítják a birodalmat. Rómáról ezt olvassuk:

„És íme, a negyedik állat, rettenetes, és iszonyú, és rendkívül erős; nagy vasfogai valának, falt,

³ „Jövel, és megmutatom néked a nagy paráznának kárhóztatását, aki a sok vízen ül.” „A vizek, amelyeket láttál, ahol a parázna ül, népek azok, és sokaságok, és nemzetek, és nyelvek.” (Jelenések 17:1,15)

⁴ Szeleukosz – Szíria és Ázsia, Ptolemaiosz: Egyiptom, Kasszander: Görögország, Lüsimákhosz: Kis-Ázsia északi része. 280-ra a szeleukidák elfoglalják Lüsimákhosz területét, s így már csak három rész marad.

zúzott, és a maradékot lábaival összetaposta, és ez különbözék mindazoktól az állatoktól kik előtte valának, és tíz szarva vala néki.” (7. vers)

Rómát Isten egy furcsa, az állatvilágban nem létező szörnyetegként ábrázolja, mely különbözik a többi királyságtól. Miben volt más Róma, mint Babilon, Perzsia, vagy Nagy Sándor királysága? Durvaság, kegyetlenség, katonai erő, és terjeszkedési vágy tekintetében – de a fennállásának időtartama szerint is – fölülmúlta a többit. Ezen túl pedig: királysággént indult, majd köztársaság lett, végül, Júliusz Cézártól errefelé császárság. Majd a pogány császárságot, ahol a császár isten és etruszk mintájú főpap – Pontifex Maximus – is volt, Nagy Konstantintól kezdve felváltotta a két részre, nyuga-

tira és keletre szakadó névlegesen keresztény császárság (mely majdnem ugyanolyan züllött és kegyetlen maradt).

A tíz szarv tíz királyt (királyságot) jelent (24. vers), melyek a nyugati rész 476-beli összeomlását követően elfoglalták azt, és utódállamaikból létrejött a mai Nyugat-Európa. A legvalószínűbb felsorolása ezeknek: osztrogótok, vizigótok, frankok, vandálok, szüévek, herulok, alemannok, angolszászok, lombardok és burgundok.

A nyolcadik versben ezután azt látjuk, hogy a tíz szarv közül kiemelkedik egy kis szarv, mely három szarvat kitör maga előtt:

„Mialatt a szarvakat szemlélém, ímé, másik kicsiny szarv növekedék ki azok között, és három az elébbi szarvak közül kiszakasztaték őelőtte...”

Totila (?–552), az utolsó előtti osztrogót király elképzelt portréja (Francesco Salviati festménye, 1549)

Dánielnek a következő magyarázat adatik ez utóbbiról:

„Ebből az országból tíz király támad, és más támad utánok, és különb lesz, mint az előbbiek, és három királyt fog megalázni. És sokat szól a Fenséges ellen, és a magasságos egek szenteit megrontja, és véli, hogy megváltoztatja az időket és a törvényt, és az ő kezébe adatnak ideig, időkig, és fél időig.” (Dániel 7:24–25)

Melyik volt az a hatalom, mely a Nyugat-Római Birodalom bukását követően, mintegy a helyére állt – és ugyanakkor különbözött a többi európai nép királyságaitól? Nem kell túl jó történelemismerőnek lennünk, hogy rögtön a római pápaság politikai-vallási intézménye jusson eszünkbe. A császárság bukása miatt hatalmi vákuum állt be az itáliai félszigeten, amelyet a betörő, egymással küzdő – akkoriban már névlegesen keresztény, de gondolkodásukban ugyanolyan pogány – germán vándornépek próbáltak kitölteni. A nyugati részt újból a fennhatóságuk alá vonni szándékozó bizánci császároknak ugyanakkor szövetségest kellett találniuk a félszigeten, és itt kapóra jött Róma püspöke, akit már Theodosiusz és Gratiánusz császár is a kereszténység fejének ismert el, Jusztiniánusz pedig megerősített ebben.

Gratiánusz a 380. évi rendeletében először nevezi I. Damasuszt római püspököt Pontifexnek – ezzel ő maga lemond arról

a pogány főpapi címről és átruházza Róma püspöki székére, melyet az attól kezdve visel.⁵

Louis Alexandre Berthier (1753-1815)
Franciaország marsallja. 1798 februárjában
elfoglalta Rómát

Lássuk most a három kitört szarvat!

Az utolsó nyugat-római császárt, a még gyermek Romulus Augustulus-t az ariánus keresztény⁶ herulok élén Odoaker mondatja le, majd kikiáltja magát Róma királyának. Ezt a pillanatot tartjuk a Nyugat-Római Birodalom bukásának. A római püspök támogatója, Zénó bizánci császár azonban ráveszi az osztrigótó-

⁵ A pápák uralkodási idejét ezért nevezik *pontifikátusnak*.

⁶ Ariánus: Szentháromság-tagadó, Arius püspök (256–336) tanainak híve.

kat, hogy támadják meg a herulokat. Ekként Teodorik osztrigót király behatol az itáliai félszigetre, és 493-ban végleg legyőzi, majd megöli Odoakert.

Másrészt, az ariánus vandálok Genszerik vezetésével 439-ben elfoglalták az afrikai Karthágót, és azóta zaklatták és üldözték a katolikus keresztényeket – pl. 455-ben Rómát is elfoglalták és kifosztották. Róma püspöke a VI. században újból a keleti császárság segítségét kéri, és Jusztiniánusz császár a legjobb hadvezéré, Belizáriuszt küldi ellenük, aki 534-ben végül megsemmisíti a vandálok seregét, a vandál nép pedig szétszóródik és beolvad a többi nép közé.

Ezután már lehetőség nyílik az időközben kényelmetlenné vált, ugyancsak ariánus osztrigótokkal való leszámolásra is. Az osztrigótok Vitigész király vezetésével 537-ben Rómát kezdik ostromolni, ám Belizárius 538 márciusában felszabadítja a várost, elfogja a királyt, és elűzi az osztrigótokat, akiknek hatalma ettől kezdve meginog,⁷ míg végül,

számos harc után 555-ben az utolsó erődítményük, Samnium is elesik. Seregeik maradványai átkelnek az Alpokon, eltűnnek, és így birodalmuk örökre megszűnik. A félszigeten még megmaradt osztrigót lakosságot

⁷ 540-re legyőzetnek. Ám akkor új királyuk támad, Totila, aki visszafoglalja Itáliát, de végül 554-ben Narsesz bizánci hadvezérrel szemben veszít. Narsesznek még harcolni kellett az Itáliába betört frankok és alemannok ellen is, ám végül őket is legyőzi. A háborúk végén az Itáliai-félsziget nagy része romokban hevert.

VI. Piusz pápa (1717–1799, pontifikátus 1775–1798). Eredeti nevén Giovanni Angelo Braschi. A Franciaországi Valence-ben halt meg. Pompeo Batoni festménye

végül az 568-ban betörő lombardok olvasztják magukba.

Tehát, a tíz közül kitért három szarv sorban: a herul, a vandál, és az osztrogót királyság.

„A magasságos egek szenteit megrontja, s véli, hogy megváltoztatja az időket és s törvényt.”

A kis szarv, egyre nagyobb hatalomra jutva, üldözni kezdi a most már eretnekeknek nevezett, Bibliát kutató keresztényeket, és úgy gondolja, hatalma van Isten törvényének megváltoztatására az ő hagyományai által.

„és az ő kezébe adatnak ideig, időkig, és fél időig.”

538 márciusától, Vigiliusz pápa idejétől számítjuk a római pápaságnak a szentek felett gyakorolt, elnyomó uralmát. Meddig? Ideig, időkig és fél ideig. Az itt olvasható, időt jelölő arám *iddan* szó, itt

is, és Nabukodonozor örülete esetében (Dániel 4:15) az ókori tudósok jó része⁸ szerint évet jelent (maga a görög Septuaginta is évnek fordítja).

Ha az *időket* két évnek vesszük, és a zsidó év 360 napját egy-egy évnek számítjuk a nap-év próféta elv alapján,⁹ akkor $1 \text{ év} + 2 \text{ év} + \text{fél év} = 360 + 2 \times 360 + 180 = 1260 \text{ év}$.

Ha az 538. évhez hozzáadjuk az 1260 évet, 1798-at kapjuk – pontosan azt az évet, melynek februárjában Napóleon francia seregei, Berrurier tábornok vezetésével elfoglalják VI. Piusz pápát és francia fogságba hurcolják,

Rómát pedig köztársasággá kiáltják ki – hogy a XIX. század során a pápaság addigi erejének csupán árnyékával bírjon.

Megjegyzés

Az 1260 nap-év számítás helyességét bizonyítják a Jelenések 12:6 és 14. versei. A 14. versben újból megjelenik az *idő, idők, és fél idő* periódus – ennyi ideig tápláltatik a pusztában elrejtett helyen a napba öltözött asszony, vagyis az üldözött egyház. A 6-ik, mondanivalójában párhuzamos vers pedig ugyanezt emeli ki, de itt 1260 napot említ:

⁸ Pl. Josephus Flavius, Eusebius Hieronymus, Ibn Ezra, stb.

⁹ Ezékiel 4:6, 4 Mózes 14:34

„Az asszony pedig elfuta a pusztába, hol Istentől készített helye vala, hogy ott táplálják őt ezer kétszáz hatvan napig.”(6. vers)

„De adaték az asszonynak két nagy sasszárny, hogy a kigyó elől elrepüljön a pusztába az ő helyére, hogy tápláltassék ott ideig, időkig, és az időnek feléig.” (14. vers)

A középkor és későbbi századok keresztes háborúi, az inkvizíció,¹⁰ a vallásháborúk, és a rengeteg üldözés által a kis szarv – a magát a kereszténység fejének, és a szelíd Megváltó helytartójának tartó mindenkori római püspök vezetésével, saját fegyveresei, kém- és ügynökhálózata, meg az órá hallgató királyok és fejedelmek seregei révén – tízmilliók halálát, kirablását és kimondhatatlan szenvedéseit okozta az 1260 év során.

Amikor az üldözött kis szarvról, azaz Rómáról beszélünk, akkor nem a katolikus egyház egyszerű híveinek százmillióit, vagy számos hűséges szolgálattevőjét értjük alatta, hanem azt a vallási-politikai-gazdasági intézményt, mely bármelyik történelemkönyv szerint az előbb bemutatott próféciákat híven betöltötte.

Vajon lesz-e még szerepe e hatalomnak az idők végén? A következő részekben beszélünk erről.

(Folytatjuk)

Jancsó Erik

¹⁰ Az inkvizíció intézményének négy változatát ismerjük. Beszélünk spanyol és portugál (mind Európában, mind a gyarmatokon működő) inkvizícióról, és kétféle pápai – egyrészt a középkori, másrészt 1542-ben III. Pál pápa által újraindított, római – inkvizícióról.

A magyarok története (8. rész)

A Szent István utáni királyok

A nemzetek történetét olvasva, az ember megborrad attól a sok ármánytól, vérontástól és testvérharctól ami az évszázadokat végigkíséri. Sajnos a mi népünk sem kivétel ez alól. Mi lehet mindennek az oka? Figyeljük meg az alábbi idézetet:

„Az önfelmagasztalás vágya viszályt idézett elő a mennyben (...) Lucifer Isten hatalmát kívánta, nem a jellemét. A legmagasabb helyre vágyott, s mindenki, akit az ő lelke indít, ugyanazt fogja tenni. Így elkerülhetetlen az elidegenedés, az összhang hiánya, a viszály. Az uralom a legerősebb jutalmul lesz. **Sátán országa az erőszak országa: mindenki akadálynak tekint a másikat saját előrejutásának útjában,** vagy lépcsőnek, melyen keresztüllépve, magasabb helyre juthat.” (Ellen G. White, *Jézus élete*, 368. oldal. Advent Kiadó, Budapest, 1990)

A hatalomvágy, az alkoholhoz hasonlóan, megrészeget és függővé tesz. Egyedüli gyógyszer ez ellen, régen és ma, a Krisztus jellemének és célkitűzéseinek elsajátítása, aki „nem tekintette zsákmánynak azt, hogy ő az Istennel egyenlő, hanem önmagát megüresíté, szolgálai formát vévén föl (...), megalázta magát, en-

gedelmes lévén haláláig, mégpedig a keresztfának haláláig.” (Filippi 2:6–8)

Minek kell még megtörténnie népünk életében, hogy megtanuljunk egymást úgy szeretni, ahogy Krisztus szeret minket?

Kedves Olvasók!

A múltkori részt I. István királyunk halálával zártuk. István 1038. augusztus 15-én hunyt el Székesfehérváron, és ott az általa építtetett bazilikában temették el.

I. István halálát követően, végakarátának megfelelően a velencei születésű Orseolo Pétert, nővérének fiát ültették trónra. Istvánnak a magyar tanácsadóira már kezdettől fogva nem hallgató unokaöccsét azonban számos féltékeny főúr nem néz-

Augusztus 20. – nemzeti ünnep

Kezdetben évtizedeken át augusztus 15-én emlékeztek meg első királyunkról, ám 1083-ban pár nappal később, augusztus 20-án avatták szentté, és Szent László király végül e napra tette át az ünnepet. 1771-ben Mária Terézia elrendelte, hogy ez a nap nemzeti ünnep legyen. István király halálának 900-ik évfordulóján, 1938-ban az Országgyűlés elrendelte, hogy augusztus 20. legyen a fő nemzeti ünnep. 1991-től pedig augusztus 20. lett Államalapító Szent István napja, a Magyar Köztársaság hivatalos állami ünnepe.¹

¹ Ugyanakkor nemzeti ünnep is, a másik kettővel – március 15-ével, az 1948-as, illetve október 23-ával, az 1956-os forradalom és szabadságharc emlékének szánt nemzeti ünnepnappal – együtt.

Szent István király lovasszobra a Halászbástyán (Strobl Alajos, 1906)

te jó szemmel, s az egyre inkább idegenekre – olaszokra és németekre – kezdett támaszkodni, azokat ültetve a fő pozíciókba. Gizellával, az anyakirálynővel is rossz volt a viszonya, birtokait, vagyonát elragadta, és Veszprém várába záratta. Súlyos adókat vetett ki, mert kellett a pénz, hisz Istvánnal ellentétben háborúzó természetű volt: uralkodása első három évében betört osztrák területre, sereggel támogatta a cseheket a németekkel szemben, ugyanígy a lengyelek harcait is, és beleavatkozott a bolgár–bizánci háborúba a bolgárok oldalán. A magyar urakra továbbra sem hallgatott, és Kézai Simon krónikája szerint állítólag ekként fogadkozott:

„Valamennyi birót, tekintetes urat, századost, országnagyot és méltóságot németekből és olaszokból teszek, és Magyarország földjét idegenekkel töltve be a németeknek adom birodalmul.”

A mellőzött, elégedetlen főurak végül 1041-ben összeesküdtek ellene, és neki menekülnie kellett az országból. Az urak egyik társukat, a nagy hatalmú Aba Sámuel tették királlyá, aki nemrég azelőtt, István idejében még az ország nádora volt.

Eközben Péter korábbi ellenfeléhez, III. Henrik német–római császárhoz fordult segítségért, akinek nagy terjeszkedési ambíciói voltak: birodalmához csatolta Csehországot és Lengyelországot, és a Konrád idejében István

által elfoglalt, a Bécstől nyugatra levő Fischáig terjedő területeket is vissza akarta szerezni – sőt, egész országunkat magának akarta. Aba Sámuel többször is

A ménfői csata emlékműve. Itt győzte le 1044-ben Aba Sámuel király seregét III. Henrik császár

követeket küldött a császárhoz, ám az mégis több alkalommal megtámadta a magyarokat, de nem túl nagy eredménnyel. Végül Aba Sámuel a béke érdekében kész volt lemondani a Lajta és a Fischa közötti részről, és a Bécstől keletre levő Morva-mezőről is, de ez felháborította az azelőtt mellette álló urak egy részét, akik összeesküvést szöttek ellene. A terv azonban kitudódott, és Sámuel király kivégeztette őket.

1044 nyarán végül Henrik döntő hadjáratra szánta el magát. Betört az országba, és július 5-én a Győr melletti Ménfőnél ütköztek meg. Aba Sámuel serege már majdnem győzött, amikor is az urak egy része, akik titokban Péterhez hajoltak, csapataikkal

együtt hirtelen menekülni kezdtek. Ekkor a magyarok hada felbomlott, s az ország belseje fele menekülő Sámuel királyt valahol a Tisza mellett elfogták és megölték. Három évig uralkodott.

A győztesek Székesfehérvárra vonultak, ahol azután Henrik adta Orseolo Péter kezébe a kormánypalcát, s így elkezdődhetett annak második uralkodási szakasza. Henrik eközben hazavonult seregével, de nem felejtette el, mit tett Péterért, s az rá egy évre a székesfehérvári bazilikában átadta a császárnak az uralkodói lándzsát, ezennel az addigi önálló Magyarországot a német–római császárság vazallusaként ismerve el.

Ezután folytatta az idegeneket pártoló politikáját, s a váraiba továbbra is németeket meg olaszokat ültetett.

Mindezen lépések újból haragra gerjesztették az előkelőket, akik végül országos szinten szervezkedni kezdtek Péter király ellen. 1046-ban követeket menesztettek Kijevbe Vazul fiaihoz, Andrásához (más néven Endréhez) és Leventéhez: jöjjenek Magyarországra, és foglalják el a trónt! Eközben Vata békési ispán pogánylázadást szított, mely a Körösök vidékétől a többi területre is elterjedt. A hazatérő hercegektől, katonai erejükért cserébe, a pogányság visszaállítását követelték. Levente, pogányabb beállítású lévén, haj-

lott volna erre, ám András csak kényszerből engedett. A nyugati idegenek elleni gyűlölet így a kereszténység, egyház és papok iránti támadássá fajult. A tömeg rengeteg templomot gyújtott fel, és számos püspök és pap életét oltotta ki.

Imre herceg tanítója, a velencei származású Gellért (Gerardo) püspök is mártírhalált halt. Augusztus 29-én a Vata-követők elfogták, a Kelen-hegy (ma Gellért-hegy) oldaláról letaszították, majd lándzsával átdöfték s kövekkel agyonverték. VII. Gergely pápa 1083-ban avatta szentté.

A Vata-hívek és Vazul fiakkal érkezett oroszok hadai időközben elseperték Péter erőit, s az újból nyugatra, német földre próbált menekülni, ahol Henrik már gyűjtötte is a felmentő sereget, ámde a határokat őrizték a hercegek

hívei. András tárgyalásokra hívta meg Orseolo Pétert, azonban a herceg emberei útközben rátörték, elfogták és megvakították. Egyes vélemények szerint még abban az évben, mások szerint 13 évvel később halt meg.

A hatalom András kezében szilárdult meg. A pogányládást orosz harcosaival leverte, miközben Levente nem avatkozott a dologba, hanem elvonult szállására, és nemsokára, máig ismeretlen körülmények között meghalt. András következő évben Székesfehérváron királlyá koronáztatta magát a IX. Konsztantinosz Monomákhosz bizánci

császár által küldött koronával (az eredeti, Szent-Istváni ugyanis III. Henrik kezébe jutott Ménfőnél). Koronázását ugyanakkor a pápa is elismerte, és I. András igyekezett követek útján békülésre bírni III. Henriket is. A császár azonban, mint sejtettük,

reggel támadta meg országunkat. A sereg zöme a Zala-Mura vidékén nyomult be, majd Székesfehérvár fele közeledtek.

Eközben, a háborúra készülve 1048-ban András már hazahívta Lengyelországból öccsét, a háborúskodásban tapasztal-

Szent Gellért püspök emlékműve halála színhelyén, a Gellért-hegy oldalában. Jankovits Gyula, 1904

egyáltalán nem akart lemondani Magyarországról, s így a távolban újból gyülekezni kezdtek a viharfelhők.

III. Henriket azonban egyelőre más bajok tartották lekötve. Itáliába vonult, lemondatta IX. Benedek pápát, és Bamberg püspökét ültette a helyébe, II. Kelemen néven. Hazatérve, már várta a Szakállas Gottfried lotaringiai herceg, meg V. Balduin flandriai, és IV. Dietrich hollandiai grófok által vezetett lázadás. Amikor ezekkel végzett, időt szakított a magyarországi hadjárat alapos előkészítésére, majd 1051-ben minden eddiginél nagyobb birodalmi se-

tabb (Bajnok) Bélát, és őt tette hadvezérré. Szent István példája nyomán András és Béla minden ételmet elhordatott, elpusztított a betörők előtt, úgy hogy azok – a besenyő könnyűlovasság támadásaitól is zaklatva – egyre inkább nélkülözve értek el Bodajkig, a Vértes-hegy aljába. Innen vissza kellett fordulniuk, s ezután a magyarok állandó rajtaütései közepette tértek haza. Rá egy évre, 1052-ben Henrik Pozsony ellen indult, remélve, hogy bár azt elfoglalhatja, s két hónapig sikertelenül ostromolta. Itt történt az, hogy egy Zotmund nevű vitéz (Búvár Kund a nép nyelvén),

megfúrta a németek élelem-szállító dunai hajóit, s végül a hódító seregnek újból haza kellett térnie. Henrik ezután már csak négy évet ét, de többé nem támadt országunkra.

(Folytatjuk)

Bibliográfia:

Herber–Martos–Moss–Tisza: *Történelem*, 3. kötet, Reáltanoda Alapítvány, 1995

Bertényi–Gyapay: *Magyarország rövid története*, Maecenas kiadó, 1992

Herczeg Géza, *Magyarország külpolitikája, 896–1919*, Kossuth Kiadó, 1987

Varga Domokos: *Emlékezzünk eleinkről!* Nemzeti Tankönyvkiadó, 1996. További, internetes források.

(J.E.)

A Biblia válaszol

Élnék-e a halottak? (Első rész)

„Mert az élők tudják, hogy meghalnak, de a halottak semmit nem tudnak, (...) és többé semmi részük nincs semmi dologban, amely a Nap alatt történik.” „Valamit hatalmadban van cselekedni erőd szerint, azt cselekedd, mert semmi cselekedet, okoskodás, tudomány és bölcsesség nincs a Seolban, ahová menendő vagy.” (Prédikátor könyve 9:7–8, 12)

Válasz: Nem.

Bevezető

Az élet elsősorban tudatos létet jelent. Jairusz lányának esetében például így szól az Úr

Jézus a halálról a gyászoló sokasághoz:

„Ne sírjatok: nem halt meg, hanem aluszik. És kineveték őt, tudván, hogy meghalt.” (Lukács 8:52–53)

Jézus számára ez az első halál csak egy álm, melyből lesz feltá-

madás – de mégis csak alvás, és nem tudatos lét. S hogy megmutassa, hatalma van a halál felett, a lányt is azonnal feltámasztja. Ugyanígy szól a megholt Lázár esetében is:

„Lázár, a mi barátunk elaludt...” (János 11:11)

És ezután őt is életre keltette.

Szeretteink elmúlását sokszor nehéz elfogadni, és sokan szeretnék, ha az elhunyttal való kapcsolatuk nem szűnne meg teljesen. Gyakran még a lelkipásztorok, jóindulatú rokonok is ezzel próbálják vigasztalni a nehéz betegség után elhunyt édesanya nyitott sírjánál álló, lesújtott árvát:

– Ne félj, édesanyád most már jól van. Fent van a mennyben, az Úr Jézusnál, lát téged, és vigyázni fog onnan rád...

Számos pogány népnek – afrikaiaknak, észak-amerikai indiánoknak, kínaiaknak, tibetieknek – is az elhunyt ősök tiszteletére, és azok szellemének segítségül hívására alapozódik a vallásos hite.

Édesanyám – akire sokszor fájdalommal gondolok, és aki sajnos már nincs közöttünk – saját bevallása szerint is, élete végéig sem tudta elfogadni Isten létezését, ugyanakkor hinni akart a halottak síron túli életében. Gyakran járt ki az árnyas Házsongárdba, megpihenni és

Az Úr Jézus Jairusz otthonába érkezik

megnyugodni édesanyja és egyben legjobb, mindig segítőkész barátnője sírja mellett.

Többször is tanúja voltam, amint a sír melletti padon ülve, miután nagymamám nevét említette, így szólt: „Tudom, hogy itt vagy... tudom, hogy halasz engem...” És ezután elmondta bajait, problémáit, bizonygatva magának és nekem, mennyire éri: meg lett hallgatva.

Ó, mily reménytelen és lesújtott az a szenvedő és megfosztott ember, ki már elveszítette legdrágább földi támaszát, ám nem ismeri, avagy nem tudja elfogadni a Szentírásnak a sír mögé is bevilágító üzenetét...! Igen, bajainkkal van kihez jönnünk: az Élő és feltámadott Mindenható Jézushoz –, és nem porrá lett szeretteinkhez, akik már semmit sem tudnak, és akiknek semmi részük sincs már abban, ami a Nap alatt történik!

Gyertek, gyűjtsuk meg most együtt az Ige lámpását! Vajon mire mutat rá fény?

A megrázó igazság

„Nem akarom továbbá, atyámfiái, hogy tudatlanságban legyetek azok felől, akik elaludtak, hogy ne bánkodjatok, mint a többiek, akiknek nincs reménységük. Mert ha hisszük, hogy Jézus meghalt és feltámadott, azonképpen az Isten is előhossa azokat, akik elaludtak. (...) Mert maga az Úr riadóval, arkangyal szózatával és isteni harsónával leszáll az égből: és feltámadnak először, akik meghaltak volt a Krisztusban, azután mi, akik élünk, akik megmaradunk, elragadtatunk azokkal együtt az Úr elébe a levegőbe; és ekképpen

mindenkor az Úrral leszünk. Annak okáért vigasztaljátok egymást e beszédekkel.” (1 Thesszalonika 4:13–14, 16–18)

„Nagy hirtelen, egy szempillantásban, az utolsó trombitaszóra; mert trombita fog szólni, és a halottak feltámadnak romolhatatlanságban, és mi elváltozunk. Mert szükség, hogy ez a romlandó test romolhatatlanságot öltön magára, és e halandó test halhatatlanságot öltön magára.” „Mint utolsó ellenség töröltetik el a halál.” (1 Korinthus 15:52–53, 26)

Isten terve nem az, hogy e földi vándorutunk végeztével minden reménységünk kihajjon. Azonban az a tanítás sem biblikus, mely szerint a halál az életnek egy másik szférában való folytatása, melyben a test nélküli lelkek Isten közelébe jutva, a lét és a tudás magasabb szintjét tapasztalják meg.

A Bibliában az élet fonalának újra felvévése a feltámadáshoz, az Isten által adományozott új, tapintható anyagi testhez kötődik. Úgy amint Jézus is anyagi testben támadott fel, akképpen lesz a mi

feltámadásunk is. Az Úr Jézus így szólt egyik búcsúbeszédében a tanítványaihoz:

„Az én Atyámnak házában sok lakóhely van. (...) Elmegyek, hogy helyet készítek néktek. És ha majd elmegyek, és helyet készítek néktek, ismét eljövök, és magamhoz veszek titeket, hogy ahol én vagyok, ti is ott legyetek.” (János 14:2–3)

E szavakból világosan látszik, hogy a tanítványok – Péter, Jakab, András és a többiek – még nincsenek ott, hanem a föld porában „alszanak” az Úr második, dicsőséges visszajöveteléig.

„... mert eljő az óra, amelyben mindazok, akik a koporsókban vannak, meghallják az ő szavát, és kijőnek: akik a jót cselekedték, az élet feltámadására, akik pedig a gonoszt művelték, a kárhozat feltámadására.” (János 5:28–29)

Tehát, amikor majd Jézus nemsokára visszatér, feltámasztja, magához veszi, és Atyja házába – a mennyei lakhelyekre – viszi minden idők elhunyt szentjeit, az abban a pillanatban még élőkkel együtt, egy új, az Övéhez hasonló,

romolhatatlan testet adományozva nekik:

„Mert a mi országunk a mennyekben van, honnét a megtartó Úr Jézus Krisztust is várjuk; ki elváltoztatja a mi nyomorúságos testünket, hogy hasonló legyen az ő dicsőséges testéhez...” (Filippi 3:20–21)

Milyen volt Jézus feltámadott, dicsőséges teste? Csupán egy tapinthatatlan, hús és csont nélküli szellem? Olvassuk el, hogyan találkozott feltámadását követően a tanítványokkal:

„És mikor ezeket beszélék, megállt maga Jézus ő közöttük, és mondta nékik: Békesség néktek! Megrémülvén pedig és félvén, azt hívék,

63 éves, 1,72 magas, egyedülálló, Bihar megyei hívő aszszony hozzá illő, istenfélő férfi ismeretségi keresi, komoly szándékkal. Tel. 0751 832 915

hogy valami lelket látnak. És mondta nékik: Miért háborodtatok meg, és miért támadtak szívetekben okoskodások? Lássátok meg az én kezeimet és lábaimat, hogy én magam vagyok: tapogassatok meg engem és lássátok: mert a léleknek **nincs húsa és csontja, amint látjátok, hogy nékem van.** És ezeket mondván, megmutatá nékik kezeit és lábait. Mikor pedig még nem hívék az öröm miatt, és csodálkoznak, monda nékik: Van-é itt valami enni valótok? Ők pedig adának néki egy darab sült halat, és valami lépesmézet, melyeket elvön, és előtök evék.” (Lukács 24:36–43)

A tanítványok azt hitték először, hogy egy „lelket”, azaz egy elhunyt embert kiábrázoló, test nélküli kísértetet látnak, mely a Sátán ügyködésének eredménye, és amely által minden időben ijesztgette és félrevezette a Szentírást nem, avagy félreisme-

rő embereket.¹ Azonban Jézus egy anyagi, ám ugyanakkor romolhatatlan, és más fizikai tulajdonságokkal rendelkező testben támadott fel, amelyhez hasonlóban nemsokára minden hűséges földi követője feltámad, vagy ilyenbe átváltozik.

(Folytatjuk)

(J.E.)

¹ A *spiritizmus*, avagy az állítólagos, testetlen, élő halottakkal való kapcsolat rendkívül veszélyes csalásáról egy másik cikkben szeretnénk beszámolni, az Úr segítségével.

Kedves Olvasók!

A *Világ Reménye* minimális előállítási költsége a 2022. május–december időszakra **25 lej**, amelyet terjesztőinknek lehet átnyújtani. Köszönjük az eddigi támogatásokat!

Kedves Olvasók!

Ha tetszett ez a lap, és továbbra is szeretnék kapni, akkor a következő lapszám kézbesítésekor szóljanak terjesztőinknek, avagy jelezzék ezt a lakhelyüknek megfelelő, és az alábbiakban megadott megyei terjesztési felelősöknél – telefonhívás, vagy SMS által.

Ugyanakkor, lapunk fenntartása érdekében támogatást fogadunk el, melyet ugyancsak terjesztőinknek lehet átnyújtani. A *Világ Reménye* minimális előállítási költsége **8 hónapra** (vagyis a 2022. május–december időszakra) **25 lej**.

Megyei terjesztési felelősök:

- ◆ Kovászna, Brassó: Nagy Ibolya, 0753 090 454
- ◆ Hargita: Fekete Ilona, 0740 106 422 – Udvarhelyszék, Polgár Szép Enikő, 0753 148 455 - Csík- és Gyergyószék
- ◆ Maros, Fehér: Nagy Szilvia, 0745 385 880
- ◆ Bihar: Verebi László, 0770 140 009
- ◆ Szatmár: Illyés Csilla, 0749 976 911
- ◆ Arad: Deák Andrea, 0743 626 963
- ◆ Temes: Kulcsár Lenke, 0753 161 576
- ◆ Szilágy: Farkas Csilla, 0742 301 743

- ◆ Kolozs, Máramaros és Beszterce:

Jancsó Erik, 0749 021 935

Régióink: Székelyföld, Partium (Bihar és Szatmár), Szilágyság, Kalotaszeg, Mezőség, Közép-Erdély, Bánság, Szászföld, Máramaros és Beszterce.

Világ Reménye, népünk reménye Interregionális havilap

Főszerkesztő: Jancsó Erik

Telefon: 0749 021 935

E-mail: vilagremeny7@gmail.com

Minden eddigi lapszám elolvasható

és ingyenesen letölthető a

www.vilagremeny.ro honlapról.

Postacím: 400 107 Cluj-Napoca (Kolozsvár), str. Cuza Vodă (Postakert utca) nr. 12 Folyóiratunk ugyancsak megrendelhető Kolozsváron, a Cuza Vodă utca 16. szám alatti *Sola Scriptura Könyvesbolt*ban is.

Bankszámla: Asociația Pro Scriptura, CIF 37175079

Conturi Banca Transilvania:

RO72 BTRL RONC RT03 8390 6901 lejben, és RO22 BTRL EURC RT03 8390 6901 euróban.

ISSN/ISSN-L: 2784-0328

Készült: a *Viața și Sănătatea Kiadó* nyomdájában (Cernica út 101, Pantelimon, Ilfov megye)

A *Világ Reménye* egy magánkezdeményezésű havilap, amelynek révén az élet különböző területeit szeretnénk megvilágítani a Szentírás által, annak jobb megismerésével együtt, előmozdítva az olvasók testi-lelki egészségét, és kiemelve ugyanakkor világunk, Erdély és a magyarság keresztényi és szellemi értékeit.

Bármikor szeretettel várjuk visszajelzéseiket, megjegyzéseiket és kérdéseiket telefonhívás, SMS, e-mail, avagy postai levél útján, a fentebb említett címeken. Ugyanakkor szívesen fogadjuk olvasóink részéről a lapunk szellemiségével egyező cikkeket, tapasztalatokat, verseket, fotókat, s egyéb anyagokat. Levél esetén a borítékra kérjük írják rá:

Világ Reménye

Ha másképpen nem jelöljük, akkor a bibliai idézetek a *Károli Gáspár* fordításból valók.